КПСС XXV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 232 (5581).

26 НОЯБРЬ ЧОРШАНБА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

«Малика» трикотаж фирмасининг илғор тўқувчиси Вера Власова съездолди социалистик мусобақасида актив иштирок этиб юқори кўрсаткичларга эришаётир. Ҳозир унинг меҳнат календарида 1976 йил.

ЯКДИЛЛИК БИЛАН МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

СОВЕТ кишилари халқлар ўртасида дўстлик ва қардошликнинг ҳормас-толмас курашчиси, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг олий мукофоти — Ф. Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик Олтин медали» билан мукофотланганлиги ҳақидаги хабарни қизғин маъқуллаб кутиб олдилар.

БУЮК ЭҲТИРОМ БЕЛГИСИ

Леонид Ильич Брежневга жаҳон тинчлик кенгашининг олий мукофоти, Ф. Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик олтин медали» берилганлиги жуда катта аҳамиятга эга воқеадир. Бу воқеа планетамиздаги миллион-миллион соф виждонли кишилар Совет Иттифоқидан, Коммунистик партиямиздан ва шахсан Леонид Ильич Брежневдан ғоят миннатдор эканликларини кўрсатувчи янги ёрқин далилдир. Чунки, улар мустаҳкам тинчлик тўғрисида, уруш хавфининг олдини олиш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Шу нарса жуда диққатга сазоворки, Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланиб Хельсинкида кенгаш ўтказилгандан кейин орадан сал вақт ўтмай мана шундай мукофот берилди. Партиямизнинг, шахсан Леонид Ильич Брежневнинг КПСС XXIV съезди белгилаб берган тинчлик программасини амалга ошириш йўлида жуда зўр ғайрат билан қилган ишлари тарихий кенгашнинг муваффақиятли натижалар билан якунланишига ёрдам бердики, буни бутун дунё яхши билади.

Леонид Ильич Брежневни юксак мукофот билан қизғин қутлайман.

С. ТУРСУНМУҲАМЕДОВ,
фалсафа фанлари доктори, Тошкент халқ хўжалиги институтининг профессори.

ТИНЧЛИКНИ МЕҲНАТИМИЗ БИЛАН МУСТАҲКАМЛАЙМИЗ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев халқаро кескинликни юмшатиш ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш йўлидаги курашда катта хизматлари учун жаҳон тинчлик кенгашининг олий мукофоти — Ф. Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик олтин медали» билан тақдирланганлигини эшитиб, ғоят хурсанд бўлдик. Қадрдонимиз Леонид Ильични шу мукофот билан сидқидилдан қутлаймиз ва унга доимий сиҳат-саломатлик, КПСС XXIV съезди чизиб чиққан тарихий режаларни амалга оширишда янги муваффақиятлар тилаймиз.

Юксак тинчлик идеалларини мустаҳкамламоқ учун биз социалистик Ватан қудратини ҳар доим мустаҳкамлашимиз тинч бунёдкорлик меҳнатининг муваффақиятларини кўпайтиришимиз кераклигини яхши биламиз. Шунинг учун ҳам биз партиямизнинг ленинчи Марказий Комитетини, шахсан Леонид Ильич Брежневни ишонтириб айтамизки, КПСС XXV съезди шарафига олган социалистик мажбуриятларимизни бажариш учун бутун кучимизни сарфлаймиз.

Л. КАЗАНЦЕВА,
В. СОЛДАТОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчилари.

ЮКСАК МУКОФОТ БИЗНИ ҚУВОНТИРДИ

Колхозимиз деҳқонлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневни Ф. Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик олтин медали» билан мукофотланганлиги ҳақидаги хушхабарни эшитиб беҳад хурсанд бўлдилар. Ўртоқ Брежнев бу юксак олий мукофотга ҳақиқатан ҳам сазовордир. У ҳозирги замоннинг атоқли сиёсий арбоби. КПСС XXIV съездида қабул қилинган Тинчлик программасида қўйилган жуда катта вазифаларни амалга ошириш йўлида ўртоқ Брежнев ҳормай-толмай ишлаб келмоқда, жаҳонда кескинликни юмшатиш учун, тинч-тотув яшаш принципларини амалга ошириш, давлатлар ва халқлар ўртасида ҳамкорликни таъминлаш йўлида изчиллик билан кураш олиб бормоқда.

Биз астойдил меҳнат қилиб тинчликни мустаҳкамлаш ишига ўзимизнинг фидокорона меҳнатимиз билан муносиб ҳисса қўшамиз. Мен раҳбарлик қилаётган маккажўхорикорлик бригадаси аъзолари дон етиштиришда катта ишлар қилишяпти. Маккажўхори майдонларини кенгайтириб деҳқончилик маданиятини оширмоқдамиз. Биз Ватанга кўпроқ пахта, дон етиштириб, унинг куч ва қудратини мустаҳкамлаш учун ҳаракат қилаверамиз. Партиямизнинг XXV съездини муносиб кутиб олиш мақсадида келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратиб қўямиз.

А. БОБОХОНОВ,
Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхоз маккажўхорикорлар бригадасининг бошлиғи.

КУЗГИ ШУДГОР СИФАТЛИ БЎЛСИН

Ниёз Сарибоев раҳбарлик қилаётган участкада 646 гектар пахта майдони бор. Бу йилги обиҳаво ноқулай келганига қарамай азамат пахтакорлар ҳар гектар ердан 30,8 центнердан ҳосил йиғиб олдилар. Ўроз Миноқулов, Ботир Шерматов бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 32—34 центнерга етди.

Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхознинг Сарибоев бошлиқ участка пахтакорлари қолган ҳосилни сира нобуд қилмай тез териб олиш билан бирга келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратмоқдалар. Ҳосилдан бўшаган ерларга шудгор қилишдан олдин 7—10 тоннадан гўнг ва минерал ўғит солинмоқда.

Кузги шудгор қилишда тракторчилардан Камол Нуров, Маматали Усмоновлар яхши натижаларга эришмоқдалар. Улар кунлик нормани бир ярим, икки ҳисса қилиб адо этаётирлар. Айниқса ерни чуқур ва сифатли шудгор қилишга алоҳида эътибор берилмоқда.

Участка пахтакорлари тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида давлатга 2000 тонна «оқ олтин», 200 тонна ғўзапоя сотдилар. Ҳозир эса кузги шудгорни тез ва соз ўтказиш учун курашмоқдалар.

С. ҚУРБОНҚУЛОВ.

КУЗГИ ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 25 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунда ҳайдалган ер (гектар ҳисобида), учинчи стун — йиллик планга нисбатан процент ҳисобида.

Юқори Чирчиқ	715	92,1
Қуйи Чирчиқ	686	85,9
Калинин	210	83,7
Ўрта Чирчиқ	1120	81,6
Пискент	721	80,1
Оржоникидзе	221	79,4
Бўка	1153	77,5
Оққўрғон	801	75,2
Чиноз	517	68,8
Бекобод	1240	64,9
Янгийўл	712	56,3
Бўстонлиқ	60	54,1
Оҳангарон	122	50,7
Область бўйича.	8.183	76,3

АБАДИЙ МУСТАҲКАМ БИНОЛАР БАРПО ЭТАЙЛИК

СССР АРХИТЕКТОРЛАРИ СЪЕЗДИ

25 ноябрда Катта Кремль саройида СССР архитекторларининг VI съезди ўз ишини бошлади. Бу съезд КПСС XXV съездига тайёргарлик кўрилаётган шонли кунларда, совет халқи тўққизинчи беш йиллик планни муваффақиятли суратда бажариш арафасида турган бир пайтда очилди. Беш йилликнинг халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча юксалтиришни таъминлашдан иборат асосий вазифасини ҳал этишда янги шаҳарлар ва уй-жой массивлари, саноат корхоналари ва квартираларнинг лойиҳаларини яратиб бераётган меъморларнинг роли каттадир.

Мамлакатда беш йилликнинг тўрт йили мобайнида саҳни 436 миллион квадрат метр уй-жой қурилди. Шу йилнинг ўзидагина қарийб 11 миллион киши янги квартиралар олади ёки ўзининг уй-жой шароитини яхшилайди. Аммо бунда гап қурилиш ҳажмларини кенгайтириш тўғрисидагина бормаётир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, «миллионларча кишилар ўзларининг маиший шароитларини яхшилаб олган ҳозирги пайтда қурилишнинг сифатига, квартираларни қулай тарзда планлаштиришга, проспектлар, кварталлар, жамоат биноларининг ташқи қиёфасига кўпроқ эътибор бериш имконияти вужудга келмоқда. Бизнинг меъморларимиз қурилишнинг бир хиллигига, архитектура ечимларининг чуқур мазмунли бўлмаслигига барҳам бера оладилар ва барҳам беришлари керак».

СССР архитекторларининг съезди шаҳар ва қишлоқларнинг бадиий-архитектура қиёфасини янада яхшилаш, граждан уй-жой ва саноат қурилишининг сифатини яхшилаш проблемаларини муҳокама қилади.

Съездда делегатлар — барча иттифоқдош ва автоном республикалар меъморларининг вакиллари билан бирга қурувчилар, партия, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари, чет мамлакатларнинг архитекторлари ҳам иштирок қилмоқдалар.

Съезд делегатлари ва меҳмонлари Ф. Д. Кулаков, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов ўртоқларни самимий кутиб олдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси бир овоздан фахрий президиумга сайланади.

Шундан кейин съезднинг ишчи органлари сайланади. Съезднинг кун тартиби тасдиқланади. Делегатлар СССР архитекторлар союзи правлениесининг ҳисобот докладини ҳамда марказий ревизия комиссиясининг докладини, шунингдек СССР архитекторлар союзининг уставига аниқликлар киритиш тўғрисидаги ахборотни тинглайдилар ва муҳокама қиладилар. Союзнинг янги раҳбар органлари сайланади.

СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, СССР Госстройининг раиси И. Т. Новиков КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг СССР архитекторлари VI съездига йўллаган табрикномасини ўқиб беради. Делегатлар ва меҳмонлар табрикномани гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

СССР архитекторлар союзи правлениесининг биринчи секретари Г. М. Орлов доклад қилди.

Съезд 26 ноябрда ўз ишини давом эттиради. (ТАСС).

Суратда: В. Власова смена олдидан мастер ёрдамчиси Миржалил Умаров билан суҳбатлашмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ЯНГИ СТОКГОЛЬМ ХИТОБНОМАСИНИ ҚУВВАТЛОВЧИ ОММАВИЙ КАМПАНИЯ ТЎҒРИСИДА

РЕЗОЛЮЦИЯ

Бутун дунё халқлари исрофгарчиликдан иборат бўлган ва хатарли қуролланиш пойгасига чек қўйишни, ер юзида тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш мақсадида ёппасига ва батамом қуролсизланиш йўлидан бундан буён ҳам бораверишни таъминлашни ҳамда бутун инсониятнинг тез социал ва иқтисодий тараққиёти учун зарур шарт-шароитлар вужудга келтиришни талаб қилмоқдалар.

Жаҳон тинчлик кенгаши президиуми халқлар иродасини ифодалаб, 1975 йил июнь ойида Стокгольмда ўтказилган ўзининг сессиясида қуролланиш пойгасига қарши, қуролсизланиш учун янги оммавий кампания бошлаб юбориш тўғрисида барча парламентларга ва ҳукуматларга, сиёсий партияларга ва касаба союзларига, жамоатчилик ҳаракатлари ва ташкилотларига, бутун дунё халқларига хитобнома билан мурожаат қилди.

Биз тинчлик миллий ташкилотлари ва ҳаракатларининг вакиллари янги Стокгольм хитобномасини тўла равишда қўллаб-қувватлаётганлигимизни ва маъқуллаётганлигимизни изҳор қилиб, **қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун ва қуролсизланиш учун 1976 йил давомида жаҳон кампаниясини авж олдириб юборишга** ўзимизнинг маҳкам бел боғлаганлигимизни билдирамиз.

Биз қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланишни амалга ошириш тўғрисида халқларнинг қатъий талаби барча ҳукуматлар ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан инобатга олиниши учун янги Стокгольм хитобномасини қувватловчи имзолар тўплашни оммавий равишда бошлаб юборамиз.

Биз барча сиёсий партияларни, касаба союзларини, хотин-қизлар, деҳқонлар, ёшлар ташкилотларини, диний ташкилотларни, кооператив, маданият, спорт ташкилотларини ва бошқа ташкилотларни, мамлакатларимиздаги барча оддий кишиларни тинчлик йўлидаги мана шу янги ҳаракатни қўллаб-қувватлашга ва ўзлари актив қатнашиб, бу ҳаракатнинг муваффақиятини таъминлашга чақирамиз.

Қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланиш тўғрисидаги талабларни қувватлаб митинглар ва конференциялар, намойишлар ва юришлар ташкил этишга чақирамиз; оммавий информация воситаларидан кенг фойдаланишга, плакатлар ва варақалар чиқаришга, ваколатли делегацияларни ҳукуматларга ва парламентларга юборишга, шунингдек, ўзига хос шарт-шароит ҳамда имкониятларга мувофиқ бошқа чора ва тадбирларни амалга оширишга чақирамиз.

Ҳар бир киши қуролсизланиш учун, қуролланиш пойгасига қарши кураш яхши турмуш учун, ҳаётнинг ўзини сақлаб қолиш учун кураш эканлигини англаб олиши лозим.

Ҳар бир киши мана шу ғоят муҳим вазифани бажаришга ўз ҳиссасини қўшиш учун ўз ватандошлари олдида ва келгуси авлодлар олдида жавобгардир.

Қуролланиш пойгасига қарши, қуролсизланиш учун олиб борилаётган шу курашда ҳаммамиз бирлашайлик!

ПАХТА—ДАВЛАТГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 25 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Халқ хўжалик планига нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунда топширилган пахта, учинчи стун — мавсум бошидан бери, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилгани, бешинчи стун — мавсум бошидан бери.

Юқори Чирчиқ	0,06	132,11	—	132,44
Қуйи Чирчиқ	0,20	131,11	0,04	129,86
Янгийўл	0,13	124,32	—	115,42
Оққўрғон	0,22	115,42	0,05	106,72
Чиноз	0,06	114,84	0,10	132,12
Бўка	0,12	113,81	—	112,01
Бекобод	0,15	112,18	—	105,75
Пискент	0,08	105,52	—	93,69
Ўрта Чирчиқ	0,06	105,11	—	100,96
Область бўйича:	0,12	115,48	0,01	112,19

ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРНИНГ БИРЛИГИ УЧУН

ЛЕНИНГРАД, 24 ноябрь. (ТАСС мухбири). Тинчлик миллий ҳаракатлари вакиллари Умумжаҳон конференциясининг бугун якунловчи мажлисида қабул қилинган ҳужжатларда халқаро кескинликни юмшатиш, ҳамкорлик, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун курашни давом эттиришда тинчликсевар кучлар ҳаракатининг программаси белгилаб берилди. Конференцияда Ленинград декларацияси, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун курашда янги Стокгольм ҳаракатини янада ривожлантириш тўғрисидаги ҳужжат, Хельсинкидаги тарихий кенгаш якунларини маъқулловчи ҳужжат қабул қилинди.

Жаҳон Тинчлик кенгашининг 25 йиллигига бағишланиб, Смольнийнинг акт залида Ленинград жамоатчилиги вакилларининг ва умумжаҳон конференцияси қатнашчиларининг йиғилиши бўлди.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов сўзга чиқиб, бу халқаро учрашув қатнашчиларини сидқидилдан табриклади.

Ленинград конференцияси, деди Г. В. Романов, тинчлик тарафдорларининг активлиги юксак даражага кўтарилганлигини яққол намойиш қилди. Қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун, қуролсизланиш учун тинчликсевар кучларнинг жаҳон кампаниясини бошлаш тўғрисида анжуманда қабул қилинган қарор бунга далил бўла олади.

Ленинградликлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежневни тинчлик тарафдорларининг олий мукофоти — Ф. Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик олтин медали» билан мукофотлаш тўғрисида жаҳон Тинчлик кенгашининг қарорини барча совет кишилари билан бирга ниҳоят даражада мамнун бўлиб кутиб олдилар.

Бутун улуғ мамлакатимиз каби ленинградликлар ҳам, деди нотиқ, Ленин партиясининг XXV съездини муносиб кутиб олишга ҳозирланмоқдалар. Съезд иқтисодий ва социал тараққиётнинг янги уфқларини очиб беришига, халқаро кескинликни янада юмшатиш учун, ер юзида тинчлик учун курашни янада кучайтириш имкониятини яратиб беришига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Г. В. Романов жаҳон Тинчлик Кенгашининг Бош секретари, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреати Ромеш Чандрани Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг фармонини ўқиб эшиттирди. У мажлис аҳлининг қарсаклари остида тинчлик йўлидаги атоқли курашчига советлар мамлакатининг юксак мукофотини топширди ва унинг олижаноб фаолиятида янги муваффақиятлар тилади.

Ромеш Чандра ўзининг нутқида юксак мукофот учун СССР Олий Совети Президиумига ва Совет ҳукуматига ташаккур изҳор этди.

Миср Араб Республикаси, Италия, Колумбия, Мали, АҚШ ва Чехословакия вакиллари сўзга чиқиб, тинчлик тарафдорларининг Ленинграддаги учрашуви катта аҳамиятга эга эканлигини, тинчликсевар кучларни бирлаштиришга кўп ҳисса қўшганлигини, реакцияга қарши курашда юксак даражада хушёр бўлиб туриш зарурлигини айтиб ўтдилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов республикамизда меҳмон бўлиб турган Коста-Рика Халқ Авангарди партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Мануэль Мора Вальвердени 25 ноябрда қабул қилди.

Бўлиб ўтган дўстона суҳбат чоғида меҳмонга республика партия ташкилотининг фаолияти тўғрисида, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун, КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада Ўзбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашлари эришаётган муваффақиятлар ҳақида гапириб берилди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими К. Н. Курин, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Х. Р. Раҳимов иштирок этдилар.

Коста-Рика Халқ Авангарди партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Мануэль Мора Вальверде Ўзбекистон бўйлаб сафар қилди. У Тошкентдан ташқари Самарқанд, Бухоро, Урганч, Хивада бўлди.

(ЎзТАГ).

ЧССР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан, ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР президенти Густав Гусак бошчилигидаги Чехословакия Социалистик Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси 25 ноябрда расмий дўстлик визити билан Москвага келди.

Делегация составида ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг Раиси Любомир Штроугал, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧКП Марказий Комитетининг секретари Васил Биляк, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Словакия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Йозеф Ленарт, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Раиси Йозеф Корчак, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР Давлат план комиссиясининг Раиси Вацлер Гула ва бошқалар бор.

ЧССР ва СССР давлат байроқлари билан безатилган аэродромда Чехословакия Социалистик Республикасининг партия ва давлат арбобларини КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев кутиб олдилар.

Москва меҳнаткашларининг вакиллари делегацияни кутиб олиш учун аэродромга келдилар.

Олий мартабали меҳмонларнинг келиши муносабати билан қуролли кучларнинг уч тури — пиёдалар, учувчилар, денгизчилардан иборат фахрий қоровул саф тортиб турди.

Соат 12 да самолёт қўнди. Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин, А. П. Кириленко, А. А. Громико, А. А. Гречко, В. В. Гришин, К. Ф. Катушев ўртоқлар самолёт зинапояси олдида ўртоқ Г. Гусакни ЧССРнинг бошқа партия ва давлат арбобларини сидқидилдан қардошларча табриклайдилар.

Совет ва чехословак пионерлари азиз меҳмонларга гуллар тақдим этишади. Фахрий қоровул бошлиғи ЧССР партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғи, ЧССР президенти Г. Гусакка рапорт беради. ЧССР ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари янграйди.

Л. И. Брежнев билан Г. Гусак ўртоқлар фахрий қоровул сафи олдидан ўтадилар. Пойтахт меҳнаткашларининг вакиллари Л. И. Брежнев ва Г. Гусак ўртоқларни, ЧССР ҳамда Совет Иттифоқининг бошқа раҳбар партия ва давлат арбобларини қизғин қарсаклар билан табриклаб турдилар. Ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстлик шарафига, КПСС билан ЧКП шарафига айтилган ҳитоб сўзлари жаранглаб эшитилади. Л. И. Брежнев ва Г. Гусак ўртоқлар москваликлар билан самимий саломлашадилар. Кутиб олиш тантанали маросими фахрий қоровулнинг шаҳдам қадам ташлаб ўтиши билан тугади.

Г. Гусак, Л. Штроугал ўртоқлар Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқлар билан бирга, ЧССР партия-ҳукумат делегациясининг бошқа аъзолари машиналарга тушиб аэродромдан мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигида Кремлдаги резиденция томон йўл олдилар. Автомашиналар кортежи ўтиб борган пойтахт кўчалари ва майдонлари иккала қардош мамлакатнинг давлат байроқлари, табрик транспарантлари билан безатилган эди.

ЧССР партия-ҳукумат делегациясини қизғин табрикламоқ, совет халқининг Чехословакия халқлари билан қардошларча бузилмас дўстлик ҳис-туйғуларини ифода этмоқ учун неча ўн минглаб москваликлар байрамона безатилган кўчаларга чиқдилар. Улар Л. И. Брежнев, Г. Гусак ўртоқларнинг портретларини, гуллар, совет ва чехословак байроқларини, Чехословакия Коммунистик партияси билан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясини шарафлаб, Совет-Чехословакия дўстлигини шарафлаб табрик сўзлари ёзилган қизил алвонларни кўтариб олишган эдилар. (ТАСС).

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ — ҒАЛАБАЛАР ГАРОВИ

КПСС XXV СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

Инсониятнинг энг заковатли донишмандлари халқларнинг кардошлигини, ҳамдўстлигини азалдан орзу қилиб келганлар. Бу эзгу орзу Улуғ Октябрь Социалистик революцияси натижасида, пролетариат диктатурасини ўрнатиш, ишлаб чиқариш воситаларига ижтимоий мулкчиликни қарор топтириш туфайли илк бор бизнинг Ватанимизда амалга оширилди.

Дунёда биринчи кўп миллатли давлат — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ташкил топиши ҳамда ривожланиши тарихда мисли кўрилмаган бирлик ва дўстлик муносабатларининг ёрқин тимсолидир. Бу дўстлик — социализмнинг энг буюк ғалабаларидан бири. совет жамиятини ҳаракатга келтирувчи қудратли куч, СССРдаги барча миллат ва элатлар меҳнаткашларининг коммунизм қуришдан иборат олий интернационал мақсад йўлидаги ижодий бунёдкорлигининг илҳомбахш манбаидир.

СССР халқларининг ленинча дўстлигига содиқ бўлган совет кишилари мамлакатнинг барча кучлари ва ресурсларини бирлаштириш йўли билангина капитализмдан мерос бўлиб қолган иқтисодий ҳамда маданий қолокликни тарихан жуда қисқа вақт ичида тугатишга муваффақ бўлдилар. Мамлакатни индустрлаштириш ва қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуриш, чинакам маданий революцияни амалга ошириш, социализм қуриш ва ССР Иттифоқини ғоят ривожланган қудратли давлатга айлантириш, коммунистик жамият қурилишини авж олдириш совет халқлари дўстлиги ва ҳамжиҳатлигининг, уларнинг ўзаро бир-бирини бойитувчи ижодий изланиши ва яратувчилик меҳнатининг жозибали натижаларидир.

Иттифоқчи республикалараро иқтисодий ва маданий алоқаларнинг муттасил ривожланиб бориши ва уларнинг ўзаро ёрдамидан иборат турмушнинг ўзи вужудга келтирган объектив, қонуний жараён коммунизм қурилиши тобора авж олдирилаётган ҳозирги босқичда тағин ҳам кенгайиб, янги мазмун ва хилма-хил формалар билан боймоқда. Шу боисдан ҳам КПСС Программасида, партия XXIII ва XXIV съездларининг қарорларида мамлакатимиз халқларининг миллий муносабатларини такомиллаштиришга, уларнинг дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга, совет республикалари хўжаликларини ҳар томонлама ривожлантиришга, умумиттифоқ ва республикалар манфаатларини тўғри қўшиб олиб боришга, халқларимиз дўстлигининг таянчи — СССРнинг равнақига катта эътибор берилган.

СССР халқлари ленинча дўстлигининг ёрқин ифодаси — социалистик миллатларнинг ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами партия XXIV съездидан бери ўтган йиллар мобайнида янада зўр куч билан ривожланди, мустаҳкамланди. Дўстона ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўққизинчи беш йиллик топшириқлзрини бажариш учун курашда айниқса ёрқин намоён бўлди, у жамиятимиз ижодий кучларини ҳал қилувчи участкаларга жамлашга, табиий бойликлардан, фан-техника тараққиётининг ютуқларидан умумий манфаатлар йўлида фойдаланишга ёрдам бераётир. Бу жараён ижтимоий ишлаб чиқаришнинг интенсив ривожланишига, республикалар иқтисодий тараққиёти даражасининг бараварлашувига, халқ фаровонлигининг ўсишига муқаррар олиб келади. **«Барча иттифоқдош республикаларимиз олға томон дадил ва тез бораётганлигининг ўзи принципиал аҳамиятга эга, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев сайловчилар билан учрашувдаги нутқида. — Уларнинг аҳил меҳнати, уларнинг мустаҳкам ҳамжиҳат бўлиб ҳаракат қилиши, XXIV съезд ўртага қўйган вазифаларнинг ҳал этилишини пухта равишда таъминлайди».**

Иттифоқчи республикаларимиз биргаликда куч-ғайрат кўрсатиб, улкан объектларни — электростанциялар, газ ва нефть қувурлари, каналлар, Бутуниттифоқ аҳамиятига молик саноат корхоналари ва ҳакозоларни қуришда қатнашмоқдалар. Барча республикаларнинг хўжалик имкониятларини ва реcурсларини шу тариқа бирга қўшиш ҳар бир республикани ривожлантиришни жадаллаштиради. Шу сабабли барча миллатлар, элатлар мамлакатимиз ишлаб чиқариши муваффақиятларидан муштарак манфаатдордирлар. Зотан, **Совет Иттифоқи экономикасининг ўзи,** ўртоқ Леонид Ильич Брежнев СССРнинг 50 йиллиги тўғрисидаги докладида таъкидлаб ўтганидек, **барча миллатлар ва элатларнинг муштарак иқтисодий мақсадлари ҳамда манфаатлари асосида кўпдан бери таркиб топган ягона хўжалик организмидир.**

Тўққизинчи беш йилликнинг жуда йирик объекти бўлган Камадаги автомобиль гиганти халқлар дўстлиги қудратли кучининг жозибали мадҳияси бўлиб қолади. Бу объектни бунёд этишда 15 иттифоқдош республиканинг ҳаммаси, мамлакат индустрия марказларининг ҳаммаси қатнашмоқда. Бу ерга прокат Запорожье ва Магнитогорскдан, Қарағанда ва Белорецкдан, трубалар Ленинград ва Днепропетровскдан, металл сеткалар — Рига ва Каунасдан келиб турибди. Кўп миллатли мамлакатимиз халқлари куч-ғайрати билан бунёд этилаётган Байкал—Амур темирйўл магистрали ҳам халқлар дўстлиги ва ҳамкорлигининг ана шундай мўъжизасидир. Тошкент областининг Эйвали бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинатида темир-бетон шпаллар тайёрловчи завод жадаллик билан қурилаётир. Демак республикамиздан БАМ қурилишига жўнатилаётган маҳсулотлар тури яна биттага кўпаяди. Янги корхона йилига бир миллион шпал тайёрлайдиган бўлади. Шунча миқдордаги маҳсулот билан Байкал—Амур темир йўлининг 700 километр магистралини қуриш таъминланади.

РСФСРнинг қоратупроқ бўлмаган зонасида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш комплекс программасини амалга оширишга Ўзбекистон мелиораторлари қўшаётган ҳисса ҳам диққатга сазовордир. Шу мақсадда тузилган қурилиш трестининг механизациялашган кўчма колонналари Мирзачўл ва Қарши чўли хамда «Главсредазирсовхозстрой»нинг бир қатор бўлинмалари ирригаторларидан ташкил топди. Ҳозир ўзбек мелиораторлари учун Иваново областининг Кохма шаҳри чеккасида махсус посёлка қурилаётир. Ўрта Осиё ирригаторлари ўз қардошларига чакалакзор ва ботқоқ ерларни қуритиш, экин майдонлари ва яйловларни сунъий суғоришни ташкил этишда кўмаклашаётирлар. Иваново областида беш йил мобайнида ана шу дўстона ёрдам натижасида 60 миллион сўмликдан ортиқ мелиорация ва сув хўжалиги қурилиши ишларини бажариш мўлжалланган.

Тожикистоннинг Вахш водийсидаги улкан Норак ГЭСи, Мирзачўл ва Қарши чўлини ўзлаштириш бўйича қилинаётган мислсиз ишлар, Сирдарё ГРЭСи, Туямўйин гидроиншоотлари ривожланган социализм мамлакати халқлари қардошларча дўстлигининг рамзидир. Бу объектларнинг ҳар бири Днепр ГЭСи ва Братскни, Магнитогорск ва Запорожстални, Турксиб ва жаҳонда энг узун Қайроққум каналини бунёд этиб, дунёни ҳайратда қолдирган дўстлик ва ҳамкорлик традицияларимизнинг ёрқин ифодасидир.

Юқорида келтирилган мисолларимиз ҳозирги вақтда кўп миллатли Ватанимизнинг барча иттифоқчи, автоном республикалари ва областлари ўзаро кенг иқтисодий алоқада эканликларини тасдиқлайди. **Айни босқичда биронта миллат, биронта республика, шу жумладан Ўзбекистон ҳам, коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо қилиш борасидаги улкан вазифаларни фақат ўз кучлари билангина ҳал қила олмайдилар.** Масалан, Тошкент электротехника ва кабель заводлари мамлакатимиздаги юзта корхона билан яқиндан ҳамкорликда ишлайди. Тошкент авиация заводига эса, бошқа иттифоқчи республикаларнинг 400 га яқин корхонаси турли деталлар етказиб беради. Ёки «Ташсельмаш» заводи чиқараётган пахта териш машиналарини такомиллаштиришда мамлакатнинг турли районларидаги ўнлаб тадқиқот ва лойиҳалаш институтлари ёрдамлашмоқда. Корхонага РСФСР, Украина, Белоруссия, Болтиқ бўйи, Қозоғистон ва Қирғизистондаги 55 завод моторлар, турли профилдаги металл, ҳар хил деталлар ва технологик ускуналарни тўхтовсиз юбориб турибди.

Ҳар бир иттифоқчи республика мамлакат қишлоқ хўжалигини ривожлантириш умумхалқ ишига ўз ҳиссасини қўшаётир. Украина ва Қозоғистон ғаллакорларининг, Ўрта Осиё республикалари пахтакорларининг, Закавказье ва Болтиқ бўйи республикалари ҳамда Молдавия ССР қишлоқ хўжалик меҳнатчиларининг муваффақиятлари халқлар дўстлиги қудратли кучи туфайли рўёбга чиқди.

Социалистик мусобақа, халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида бўлганидек, қишлоқ хўжалигида қардошларча ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамнинг самарали формасидир. Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Қирғизистон ва Қозоғистон пахтакорларининг мусобақаси дўстлигимизнинг ажойиб анъанаси бўлиб қолди. Ҳар йили Ўзбекистон қишлоқ хўжалик мутахассислари, мўл ҳосил усталари, олимлари қардош республикаларнинг пахта далаларида бўладилар ва ўз навбатида қардош республикаларнинг ўзаро текшириш бригадалари республикамизга ташриф буюрадилар. Мусобақадошлар меҳнатни ташкил этиш, техникани қўллаш, ишлаб чиқариш технологияси ва ерлардан рационал фойдаланиш соҳаларида тўпланган тажрибаларини ўртоқлашадилар, Ватан пахтачилиги истиқболлари хусусида фикрлашадилар. Бундай дўстона ҳамкорлик барча пахтакор республикаларда, жумладан Ўзбекистонда шу беш йиллик давомида пахтадан рекорд ҳосил кўтаришни таъминлаган омиллардан бири бўлди.

Айтилганлардан кўриниб турибдики, ҳозир у ёки бу республика ёки ўлка маълум маҳсулот ишлаб чиқариш ва етиштиришда йирик ишлаб чиқарувчига айланган экан, бу муайян республика, ўлка ёки область ишчилари, колхозчилари ва мутахассисларининг муваффақиятигина бўлиб қолмай, балки барча совет халқларининг биргаликдаги меҳнати, яқиндан ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамларининг натижасидир.

Мамлакатимизда фан ва миллий маданиятларнинг ўзаро бойиши, яқинлашиши асосида маданий ҳаётнинг янада интернационаллашуви жараёни содир бўляпти. Коммунизм қурилиши даврида ишлаб чиқариш кучларининг яна ҳам равнақ топиши иттифоқчи республикаларда фаннинг тараққиётини тезлаштираётир. Ҳар бир иттифоқчи республиканинг илмий кучлари ўзаро дўстона ҳамкорлик асосида умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган катта халқ хўжалиги проблемаларини ҳал қилмоқдалар. Масалан, Ўрта Осиё ва Қозоғистон йўлларини тадқиқ қилиш ишлари билан мамлакатимиздаги 60 га яқин илмий муассаса шуғулланмоқда.

Совет Иттифоқида маънавий бойликларни айирбошлашнинг тобора жадаллашиб бораётган жараёни ҳам мамлакатдаги барча халқларнинг дўстлиги ва қардошлигини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Қардош халқлар адабиёти ва санъати декадалари, ҳафталикларини ўтказиш, СССР халқлари дўстлиги кунлари, турли бадиий виставкалар ва ўзаро гастроллар, маҳаллий театрларда қардош халқлар муаллифлари асарларининг намойиш қилиниши, бадиий китобларни таржима қилиш, олий ўқув юртлари ва мактаб ходимларининг ўзаро тажриба алмашишлари ва бошқа хилма-хил тадбирлар миллий маданиятларнинг ўзаро бойиши ва яқинлашувига самарали таъсир кўрсатаётир. Халқларнинг ленинча дўстлиги объектив эҳтиёжлари асосида таркиб топиб, ривожланаётган совет социалистик маданияти миллий тўсиқларни писанд қилмайдиган ва барча меҳнат аҳлларига баббаравар хизмат қиладиган янги, коммунистик маданиятнинг негизидир.

Хулоса қилиб айтганда, **ҳозир СССРда ўз меҳнати самараларини, табиий бойликларини, ибратли тажрибасини, омилкор мутахассисларини, фан ва маданиятдаги муваффақиятларини ўзаро баҳам кўрмаётган, барча қардош республикаларда яратилаётган моддий неъматдан, маънавий бойликдан фойдаланмаётган биронта иттифоқчи республика йўқ. СССР халқлари қардошлик оиласи ҳаётининг ўзига хослиги, халқларимиз дўстлигининг буюк кучи, амалда воқеий бўлаётган социалистик интернационализм ана шундан иборат.**

Коммунистик партиямиз, совет халқи КПССнинг навбатдаги XXV съездига муносиб қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Совет жамиятини ривожлантиришнинг, коммунистик бунёдкорликнинг яна бир янги босқичига асос соладиган бу съезд партия билан халқнинг революцион ўзгартирувчилик фаолияти учун, ғалабаларимиз гарови бўлмиш СССР халқлари дўстлигини тағин ҳам мустаҳкамлаш, унинг куч-қудратини янада ошириш учун янги ёркин уфқлар очиб беради.

Т. НАЖМИДДИНОВ,
тарих фанлари кандидати.

Янгийўл кондитер фабрикасининг коллективи якунловчи йилда ўзаро социалистик мусобақани янада авж олдириб, улкан зафарларни қўлга киритишмоқда. Гулбу Майлибоева шоколад цехининг илғор ишчиси. Ҳозирги кунларда у 1977 йил ҳисобига маҳсулот тайёрлаяпти.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ҲАШАР ЙЎЛИ БИЛАН

Шу йилнинг баҳор ойларида қишлоқ советининг депутати Юсуф Файзиев ўз сайловчилари олдида ҳисоб берди. Шундан сўнг сайловчилар бирин-кетин сўзга чиқиб депутатга наказлар бера бошладилар.

— Маҳалламизнинг йил сайин обод бўлиб бораётганлигини кўриб турибмиз? — деди биринчи бўлиб сўзга чиққан кекса сайловчи Ориф ота Каримов. — Лекин, маҳалламизда биронта жамоат маскани йўқ. Қани энди бу ерда клуб ёки чойхона қурилса. Поликлиника ҳам биздан анча олисда. Депутатимиз мана шу масалалар тўғрисида ўйлаб кўрсалар яхши бўларди.

Ориф отанинг бу сўзларини бошқалар ҳам қувватлаб гапиришди. Бу наказларни қунт билан тинглаб турган депутат Юсуф Файзиев ўрнидан туриб аста гап бошлади:

— Ориф ота жуда тўғри таклиф киритдилар. Клуб, медпункт, маҳалла комитетининг идораси, чойхона жуда зарур маҳаллага. Бир шартимиз бор, агар шунга келишсак, бу илтимосларингизни амалга оширамиз. Шарт шуки, — деди депутат йиғилганларга бир лаҳза маъноли қараб тургач, — қурилиш материали биздан, қуриш эса сизлардан, Маҳаллада клуб, қироатхона, маҳалла комитетининг идораси, медпункт учун яхлит бино қуришга қарор қилинди.

Қурилиш жойи белгилангач иш қизғин кетди. Шанба, якшанба кунлари ва ишдан кейинги вақтларда маҳаллаларнинг ёшу-қариси хашарда қатнашиб, бино деворларини тез кунда тиклашди. Пардоз ишлари ҳам қисқа муддатда бажарилди. Бу ишларда қурилиш ташкилотларида ишлаётган ғишт терувчилардан Йўлдош Мирзабоев, Маҳамаджон Эрматов, дурадгорлардан Эркин Мирзабоев, Искандар Тўлаганов, туникасоз уста Юнус Қовунбоев фидокорлик кўрсатишди. Монтёр Эргаш Тўрахўжаев электр ёритиш линияларини монтаж қилди. Район кинолаштириш бўлимининг ходими Қосим Яҳёев эса кино залини жиҳозлади. Қишлоқдаги область атеизм уйи директори Баҳром Тожибоев клубни безатиш ишларига ёрдам берди. Жамоатчилик йўли билан амалга оширилган бу қутлуғ ишларни ташкил қилиш ва амалга оширишда маҳалла активлари — қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Ўринбой Қосимов, «гидрология» бошқармасининг аспиранти Ахрор Баҳромов, маҳалла комитетининг раиси шофер Ҳусанбой Мухторов ўртоқлар бош-қош бўлдилар. Қишлоқ Советининг раиси, депутат Юсуф Файзиев қурилишни тезлаштиришга ёрдам берди.

Жамоатчилик асосида бунёд этилган маданият ўчоғи тантанали равишда очилиб, маҳалла аҳолиси хизматига топширилди. Энди маҳаллага янги ном қўйиш орзуси туғилиб қолди. Бу масала ҳам меҳнаткашлар йиғилишида ҳал бўлди. Олимбой ота Миркамолов номини қишлоқнинг каттадан-кичиги ҳурмат билан эсга олади. У маҳалланинг биринчи коммунистларидан эди. Олимбой ота Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида қишлоқда Совет тузумини тиклаш ва мустаҳкамлаш ишларида жонбозлик кўрсатган. Қишлоқнинг биринчи оқсоқоли бўлган. Кўп йиллар колхозга раислик қилган. Ҳамма бир оғиздан маҳалла номини ана шу отахон номи билан аташ тўғрисида таклиф киритди.

Янгийўл район Свердлов қишлоқ Советидаги Олимбой Миркамолов номли маҳалла активлари кенг жамоатчилик ёрдамига таяниб, маҳаллани ободонлаштириш ва аҳоли ўртасида янгича анъаналарни жорий этишда шундай ибратли ишларни амалга оширмоқдалар.

М. САИДОВ.

ЁШЛАР АКТИВЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

Яқинда Бўстонлиқ район комсомол ташкилотининг XXII конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда район комсомол комитетининг биринчи секретари М. Норматова ҳисобот доклади қилди.

Музокараларда Чорвоқ ГЭС қурилиш бошқармаси комсомол ташкилотининг секретари В. Цой, Калинин номли колхоз аъзоси У. Абдураҳмонова, Ғазалкент консерва заводи ишчиси В. Андреев, Жданов номли колхоз комсомол комитетининг секретари Ж. Жубаев, 2-мактаб ўқувчиси Н. Баркова, Фрунзе номли колхоз партия ташкилотининг секретари Т. Сиддиқов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқдилар. Улар ҳисобот даврида район комсомол ташкилотлари олиб борган ишларни таҳлил этиб, ютуқларни қайд қилиш билан бирга бир қатор нуқсонларни ҳам айтиб ўтдилар. Бошланғич комсомол ташкилотларининг активлигини кучайтириш, ёшларнинг меҳнат ғайрати ва ижодий ташаббускорлигини ошириш масаласига алоҳида эътибор берилди.

Конференцияда район комсомол комитетининг янги состави область комсомол конференциясига делегатлар сайланди.

Янги сайланган район комсомол комитетининг ташкилий пленумида М. Норматова район комсомол комитетининг биринчи секретари, Л. Ряснова иккинчи секретари, П. Кўшкинбоев район комсомол комитетининг секретари қилиб сайландилар.

ИШЧИ НОМИ — ШАРАФЛИ НОМ

ШАХСИЙ МУҲР

Тошкент авиация-ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи ака-ука Жонгир, Сангин ва Рустам Алиевларни ҳурмат билан тилга олишади. Сангин — ўрта техник маълумотга эга. Мастер лавозимида ишлаётир. Рустам институтни тамомлаб, инженер-технолог лавозимига кўтарилган.

Жонгир эса, ўша қирқинчи йиллардаги оғир шарт-шароит туфайли, ҳатто, ўрта маълумот ҳам ололмай қолган. Аммо, эндиликда ўзининг касб маҳорати, техник билими жиҳатидан олий маълумотли мутахассислардан ҳам қолишмайди.

Ж. Алиев корхонага ишга келган дастлабки кунларданоқ техника машғулотларига канда қилмай қатнашди. Завод технологлари ва конструкторлар билан мустаҳкам алоқада бўлди. Тез орада у энг мураккаб чизмаларни ҳам тез ва аниқ тушуниб оладиган бўлди. Баъзан эса тажрибали технологларга айрим технологик жараёнларга ўзгартириш киритиш ҳақида қимматли маслаҳатлар ҳам берарди.

Корхона ветеранининг иш дастгоҳига назар ташласангиз, шахсий эскиз ва чизмалари асосида ўз қўли билан ясаган ўнлаб мослама ва асбобларни кўришингиз мумкин. Дарҳақиқат, бу тиниб-тинчимас ишчи қимматли янгиликлар ижодкори сифатида ҳам ном қозонган. Унинг ҳисобида корхонага катта иқтисодий фойда келтирган ўнлаб ихтиролар бор.

30-цех коллективи самолёт учун зарур бўлган бир кичик деталнн ясашда кўпдан бери қийналиб келарди. Уни фақат қўлда, кичик болғача ёрдамида ясардилар. Энг маҳоратли ишчи ҳам смена давомида 250 донадан ортиқ тайёрлай олмасди. Майда ва нозик бўлган бу детални тайёрлаш жараёнини механизациялашнинг иложини топиша олмасди. Шунда ижодкор ишчининг маҳорати яна қўл келди. У махсус пуансон яратди-ю, коллективни кўпдан бери ташвишга солиб келаётган муаммони осонгина ҳал этди. Бу янгилик жорий этилгандан сўнг унумдорлик ўн баробардан зиёдроқ ортди. Энди ҳар бир ишчи аввалги 250 ўрнига уч минг донадан ошириб деталь тайёрлашга эришаётир.

Ж. Алиев иш танлаб ўтирмайди. Оддий, мураккаб, кўп меҳнат ва алоҳида маҳорат талаб қиладиган деталларни ҳам бир хил тезликда ва аниқликда тайёрлайверади. Масалан, самолётнинг жуда нозик узелларини йиғишда қўлланиладиган жимжимадор шайбани чизмада белгиланган аниқ ўлчамда тайёрлаш ҳар қандай ишчининг қўлидан келавермайди. Жонгир Алиев эса уни ҳеч қандай қийинчиликсиз ясайверади ва уни тўғри омборхонага топшираверади. Фақат бугина эмас, унинг қўлидан чиқадиган ҳамма маҳсулотлар техника назорати бўлимининг текширувига муҳтож эмас. Чунки коллектив унинг маҳоратини юксак қадрлаб қўлига шахсий тамға бериб қўйган.

А. КАШАПОВ,
Тошкент авиация-ишлаб чиқариш бирлашмаси ходими.

Тошкент экскаватор ремонти заводида зиммадаги шахсий беш йиллик топшириғини бажариб, келгуси беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқараётган зарбдорлар тобора кўпайиб боряпти. Коммунистик меҳнат зарбдори, токарь Виктор Филиппов (чапдан) ва токарь Владимир Каушанлар 1977 йил ҳисобига меҳнат қилишмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ЁЗУВЧИ ВА КИТОБ

ИЗЛАРНИ

ҚУЛИМДА янги асар — Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети «Ёш гвардия» нашриёти 1975 йилда китобхонларга тақдим этган «Қамал кунлари» деб номланган очерклар, лавҳалар ва хотиралар тўплами. Унинг муаллифи фронтчи кекса қалам соҳиби Адҳам Раҳмат.

Китобни варақлар эканман, унда тасвирланган жанговар воқеалар, тўрт йиллик шиддатли оғир жангларда гитлерчи босқинчиларга қаттиқ зарбалар берган, Улуғ Ғалабамиз йўлида мислсиз жасоратлар кўрсатган баҳодир жангчиларимиз кўз олдимда намоён бўлди. Мен у Ватан ботирларининг изларини излаб, улуғ Ғалабамизнинг 30 йиллиги тантаналари кунларида шонли қаҳрамонларимиз ҳақида янги асар ёзган кекса ёзувчи ва унинг ихчам, табаррук тўплами тўғрисида сўз юритгим келди.

Адҳам Раҳмат толмас қалам соҳибидир. У 60 дан ошиб, 70 га қадам ташлаб бораётганлигига қарамай, ўз асарларини уйда, иссиқ жойда дам олиб ёзаётгани йўқ. У ҳар бир китобини улкан меҳнат сарф қилиб, вужудга келтирмоқда. Унинг қўлига қалам олганига 40 йилдан ошди. 1934 йилда совет адабиётининг отахони Максим Горький имзоси билан ёзилган СССР ёзувчилар союзи аъзоси деган билетни қўлига олган ёш журналист Адҳам Раҳмат ўзини қизғин ижод майдонининг навқирон солдати деб билади. Совет ҳокимияти учун курашганлар, халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаётган ажойиб замондошларимиз ҳаёти унинг асосий ижодий мавзуи бўлиб қолади. У ёш қаламкаш сифатида ўтмиш зулматидан қутилиб, қуёшли йўлга чиқиб олган жонажон диёримизнинг кўп жойларини кезади. Комсомол топшириқларини бажаради. Саводсизлар курсларида дарс беради. Тунларни бедор ўтказиб, районларда газеталар чиқаради. Илҳом париси қанот ёзганда ўзининг дастлабки шеърларини ёзади. Ёш китобхонларга улар ҳақида ажойиб асарлар тақдим этади.

Совет ҳокимиятини дастлабки йилларида революция ғалабаларини мустаҳкамлаш учун жонбозлик кўрсатган ажойиб комсомол-ёшлар номларини халқимиз ҳурмат билан тилга олади. Ана шундай жанговар, баҳодир комсомол ёшлар сардорларидан бири Адҳам Раҳматнинг ҳамшаҳари Абдулла Набиев бўлган. Абдулла Набиев Сурхон водийсида революция душманларига қарши курашда қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Адҳам Раҳмат у комсомол раҳбзрини хотирлар экан, ёшлигида отадан етим қолиб, ўзини Абдулла Набиев болалар уйига олиб борганлиги ва у ерда тарбия топиб, ўқиб-улғайиб, ўз бахтини топганлигини кувонч билан эслайди. Ёзувчи ўзи каби кўп ёшларга илм-маърифат олишда ғамхўр бўлган Абдулла Набиев ҳақида пьеса, киносценарий ёзди. Яқинда ёзувчи Юрий Ковалев билан бирга роман ёзиб, уни нашриётга топширди. Адҳам Раҳмат Қашқадарё областида туғилиб совет ҳокимиятининг ғалабаларини мустаҳкамлаш йўлида қўлига қурол олиб, ички ва ташқи душманларга қарши курашда қаҳрамонлик кўрсатган баҳодир ўзбек қизи Майна Ҳасанова ҳақида ҳам драматик асар ёзди.

Улуғ Ватан уруши бошланганда коммунист ва ёзувчи Адҳам Раҳмат ўз ўрнини жанг майдонида деб билди. Биринчилар қаторида фронтга йўл олди. Дастлаб гитлерчи босқинчиларга қарши олиб борилган шиддатли жангларда пулеметчи бўлиб қатнашди. Сўнг уни ўзбек тилида чиқадиган фронт газетасига ҳарбий мухбир қилиб оладилар. Адҳам Раҳмат 1941—1942 йилларда Москва остоналаридаги оғир мудофаа жангларида қатнашди. Бу ерда олдинги марраларда бўлиб, жонажон пойтахтимиз Москвага таҳдид солиб, катта талофатлар кўришига қарамай, олдинга интилаётган немис-фашист босқинчиларга қарши оғир жанглар олиб борган баҳодирларимиз қаторларида бўлиб, уларнинг қаҳрамонликлари, матонатлари ҳақида очерклар, хабарлар, шеърлар ёзди.

Қора денгиздан Оқ денгизга қадар бир неча минг километрлик жанг майдонларида фашист босқинчиларга қарши ҳаёт-мамот курашини олиб борган баҳодир жангчиларимизнинг жасоратлари Адҳам Раҳматнинг асосий ижодий мавзуи бўлиб қолди. У уруш йилларида жанг майдонлари, окоплар, ўт очиш жойларида бўлиб, у ерлардан хабар ва репортажлар, очерк ва шеърлар ёзган бўлса, урушдан кейинги йилларда эса улуғ Ғалабамизни қўлга киритишда жанг майдонларида қаҳрамонларча ҳалок бўлган баҳодирларимиз ва ғалаба билан уйига қайтиб келиб, тинч меҳнат қучоғида ҳам намуна кўрсатиб ишлаб келаётган Улуғ Ватан уруши ветеранлари ҳақида очерклар ва қиссалар ёзди. Урушдан кейинги 30 йил ичида у ҳарбий ватанпарварлик темасида 30 дан ортиқ асарини эълон қилди.

Адҳам Раҳмат ҳужжатли очеркларида тасвирланган қаҳрамонларни қаламга олишдан аввал поездда, самолетда, машинада, уловда ва пиёда неча минг километрлаб олис манзилларни ошиб ўтади. Чунки, Улуғ Ватан урушида қатнашган жангчининг ўтли йиллардаги жанговар ишларини қаламга олиш учун жанг бўлиб ўтган жойларни кўздан кечириш ва у жойлардаги яшаб келаётган кишилар билан суҳбатлашиш ва турли жойлардаги архивларда сақланиб келаётган ҳужжатлар

БИР ҚИШЛОҚ ЖАМОЛИ

БИР қишлоқ жамоли... Енатроф обод ва кўркам. Ойнаванд иморат узоқдан кўзга ташланиб турибди. Унинг атрофи ям-яшил майсазор. Анвойи гуллар чаман бўлиб очилган. Шаффоф заррачалар таратиб, турли фавворалар отилиб турибди.

Колхоз қишлоғига кираверишда «оқ олтин» миришкорлари учун солинган икки каватли уйлар ҳам эътиборни ўзига тортади. Бу турар-жойларда колхозчиларнинг истиқомат қилишлари учун ҳамма қулайликлар муҳайё. Хонадонларга «зангори олов» ўтказилган. Тандир ҳам табиий газ билан қизитилади. Ҳовлиларга водопровод трубалари ўтказилган. Бир текисда экилган мевали ва манзарали дарахтлар бўй чўзиб турибди.

Ичкарироқ кириб борасиз. Борасиз-у, болалар муассасалари учун атайин қурилган чиройли биноларга дуч келасиз. Каттагина майдонни ишғол қилган билим саройи ҳам ўзини кўз-кўз қилиб турибди.

Қишлоқ мактаби комплекси учун 4 гектар майдон ажратилган. Бу ерда билим ўчоғининг кўп қаватли ўқув корпуслари чўзилиб кетган. Ҳар бир хона, кабинет ва лаборатория замонавий усулда қурилган. Ўқув корпусида 20 та кенг ва ёруғ синфхона бор. Фан кабинетлари, устахоналарда амалий машғулотлар олиб борилмоқда. Мактабнинг спорт майдончалари ҳам ўқувчилар билан гавжум. Қиш мавсумида физкультура дарслари алоҳида катта спорт залида олиб борилади. Тиш кабинети, дейсизми, тиббий хона, дейсизми—ҳамма-ҳаммаси бор.

Биринчи қаватда мажлислар зали қурилган. Бу ерда маданий-оқартув ишлари, тўгарак машғулотлари олиб бориш учун ҳам алоҳида хоналар мавжуд. Вақти-вақти билан кинофильмлар намойиш қилиб турилади. Фильмларни бир йўла 400 киши томоша қилиши мумкин.

ЛОЙИҲА ИНСТИТУТЛАРИДА

...Бироз илгарилаб кетишга тўғри келди. Аммо, яқин йиллар ичида қишлоқ марказлари юқорида тасвирланган кўринишдаги обод ва кўркам қиёфага эга бўлиши турган гап.

«Қишлоқларга — шаҳар чиройи» деган шиорни амалга оширишдек фахрли ишга яқиндан бош қўшиб келаётган «Узгипросельстрой» лойиҳалаш институтининг инженер ва архитекторларининг тинимсиз изланишлари натижаси ўлароқ юзага келган янги лойиҳаларда колхоз қишлоқларининг эртанги жамоли яққол кўзга ташланиб турибди.

Билим саройлари лойиҳалари устида ҳам жиддий ишлар олиб борилди. Шаҳар типидаги мактаблар каби бу ҳашаматли, шинам ва қулай билим ўчоқлари лойиҳалари мукаммал ишланди. Қишлоқ мактаби комплекси, юқорида айтганимиздек, замонамизга жуда мос. Унда таълим-тарбия ишларини ва амалий машғулотларни олиб бориш учун ҳамма қулайликлар бор. Бу бир! Иккинчидан, мактаб ўқитувчилари учун қулай бўлсин, деб унинг шундай ёнгинасида педагоглар учун уй қад кўтаради.

Бундай лойиҳаларни яратиш тажрибали мутахассисларга ишониб топширилган эди. Д. Трахтенберг, И. Байрамова ва В. Алексеевалар қўлидан чиққан лойиҳалар бир овоздан маъқулланди. Ҳар бири 16 ва 20 синф хонасига мўлжалланган бундай мактаблар лойиҳалари тегишли ташкилотларга топширилди. Келгусида улар республикамиз қишлоқ ва районларида қурила бошланади.

Иккинчи бир группа архитекторлар эса янги мактаб-интернатлар пойиҳаси устида жиддий изландилар. Бошланган иш кўнгилдагидек бўлиб рўёбга чиқди.

Лойиҳага кўра бу хил мактаб-интернатларда 340 ўқувчи таълим-тарбия олади. Улар асосан республикамизнинг узоқ район ва қишлоқларида мўл-кўлчилик яратиш ишқи билан меҳнат қилаётган чорвадорлар, чўлқувар пахтакорлар ва балиқчилар фарзандлари учун бунёд этилади.

Институтнинг Р. Белий, Е. Белая ва С. Подчаскаялардан иборат архитекторлар группаси тақдим қилган лойиҳа ҳам бир қатор афзалликларга эга. Лойиҳага биноан ўқув корпуси алоҳида блоклардан ташкил топади. Унда ётоқхона, спорт иншоотлари ва меҳнат устахоналари ҳам бўлади. Бу ерда теплица ва гулхоналар очилади. Бу эса тарбияланувчилар ўртасида меҳнат таълимини кенг йўлга қўйиш имконини беради.

Бошқа билим ўчоқлари сингари мазкур даргоҳда ўқишлар кабинет системасида олиб борилади. Шунга кўра, бинолар бир ёки икки қаватли қурилиб, ўқув жараёнига мослаштирилади, синфхоналар эса турлича жиҳозланади.

Умумий таълим системаси ўқитишнинг мавжуд барча форма ва методларидан кенг фойдаланишни тақозо қилмоқда. Келгусида халқ маорифи тармоғида билим ўчоқлари ҳузурида интернатлар, куни узайтирилган группалар билан бир қаторда нафосат тарбияси ҳам кенг қулоч ёзади.

Қишлоқ жойларида музика мактаблари кўплаб очилаётганлиги ҳам шу туфайлидир. Аммо, бундай таълим ўчоқлари учун қуриладиган бинолар мактаблар, мактаб-интернатлар ўқув корпусларидан бир мунча фарқ қилади. Бунда, мослаштирилган махсус хоналар (товуш ўтказмайдиган) синфхоналар алоҳида аҳамият касб этади. Бу ва шунга ўхшаш бошқа ўзига хос томонлар қишлоқ район марказларида қурилиш учун тавсия этилган музика мактаблари биноларида тўла мужассам бўлади.

Бинодаги ҳар бир хона машғулот турига қараб мослаштирилади. Хор билан қўшиқ айтиш кабинетлари очилади. Уларнинг деворлари овоз ўтказмайдиган матолар билан қопланган.

«Узгипросельстрой» лойиҳалаш институти инженер ва архитекторлари толиби илмлар меҳри билан яшаб, уларга арзигулик муносиб ижобий армуғонлар ҳозирлашди. Пионерлар уйлари, кабинет системасига мослаштирилган мактаблар бинолари учун тайёрланган лойиҳалар ҳам шу тариқа юзага келди.

Лойиҳа институти қишлоқларимиз жамолини янада очишда, шинам ва қулай бинолар қуришда, замонавий посёлкаларни барпо этишда ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшиб келмоқда. Оқ қоғозларга туширилган лойиҳа чизмалари бундан кейин ҳам қурувчилар нигоҳини ўзига тортиб, уларни янада кўркам ва ҳашаматли биноларни бунёд этишга чорлайди.

А. АЛИЕВ.

ХЛОРЕЛЛА ВА БАЛИҚЧИЛИК

Эндиликда қорамолларни бўрдоқига боқишда хлорелладан фойдаланиш молларнинг вазнини ва маҳсулдорлигини ошириши ва катта иқтисодий самара келтириши ҳеч кимда шубҳа туғдирмайди.

Кўпгина бўрдоқичилик корхоналарининг тажрибаси, жумладан, республикадаги энг йирик — Каттақўрғон бўрдоқичилик комплексининг тажрибаси бундан яққол далолат бериб турибди. Бу ердаги қурилмалар бир кеча-кундузда 50—60 тонна хлорелла суспензияси етиштириш имконини бермоқда.

Моллар рационига хлорелла суспензиясини қўшиш натижасида бўрдоқига боқиш муддатларини 150—160 кунга ва ёш моллар вазнини 100—110 килограммга етказиш мумкин экан.

Сув ўтининг интенсив ривожланиши карбонат ангидрид гази билан етарли таъминланишига боғлиқ. Хлорелла етиштирилаётган бассейнларга бир тонна сув ўти ҳисобига мунтазам уч килограммдан газ юбориб туриш зарур. Хлорелла суспензиясига карбонат ангидрид газини қўшиш учун махсус қурилмалар — ортиш-тушириш ва уни сувга қўшиб турадиган асбоб-ускуналар сотиб олиш, уларни монтаж қилиш зарур. Бу эса ўз навбатида, сарф-харажатлар билан боғлиқдир. Бунда карбонат ангидрид газининг сувдаги эритмасининг коэффициенти 2-5 процентдан ошмаслиги керак.

Бўрдоқичилик комплексининг директори Г. З. Ампилогов, Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг илмий ходимлари, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, И. А. Тапильский ва қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Р. А. Селяметовлар балиқчилик соҳасида қатор тадқиқотлар ўтказди.

Маълумки, карп балиғи кўп миқдорда карбонат ангидрид газини чиқариб, кислородни ютади. Шу билан балиқ хлорелла суспензиясини қўзғатиб, уларнинг бассейн тагига чўкиб қолмаслигининг олдини олади. Бу эса, ўсимликни қўзғатиб турувчи махсус қурилмани монтаж қилишга хожат қолдирмайди. Бунда балиқ хлорелла суспензияси орасида, нормал ўсиб-ривожланиб, уларнинг вазни бир килограммдан ортар экан. Балиқ ва сув ўтини бир жойнинг ўзида шу йўл билан етиштириш иқтисодий самара келтириши ҳам исботланди. Суспензия етиштиришга кетадиган харажатлар бир мунча камайди ва 40 процент миқдорида иқтисод қилинди.

Демак, хлорелла суспензияси билан бирга карп балиқлари боқишни амалда дадил қўллаш мумкин. Бу сарф-харажатларни камайтириш, хлорелла суспензияси билан бирга балиқ етиштириш, шунингдек, қўшимча харажатлар қилмасдан, хўжаликлар даромадини ошириш имконини беради. Бироқ, ҳамма жойда ҳам бу тажриба бир хил натижа бермайди. Тажрибани қўллашда табиий шарт-шароитлардан келиб чиқиб иш тутган маъқул.

Б. УРИЦКИЙ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг илмий ходими.

БОЛГАРИЯ—ТУРИЗМ МАМЛАКАТИ

Жаҳон халқлари ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш, дўстона муносабатларни ўрнатишда халқаро туризмнинг роли катта. Туризм турли мамлакат кишиларининг бир-бирларини тушунишларида, фан, маданият, санъат ютуқларидан хабардор бўлишларида, ўзаро тажриба алмашишда яхши воситадир. КПСС нинг XXIV съездидан кейин Совет Иттифоқи билан жаҳоннинг бошқа мамлакатлари халқлари ўртасида туристик алоқаларга катта аҳамият берилди. Барча социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан, айниқса Болгария Халқ Демократик Республикаси билан туристик группалар айирбошлаш ниҳоятда кенгайди. Бу алоқаларни мустаҳкамлашга Совет Ўзбекистони ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Бир-бири билан биродарлашган Тошкент области ва Хасково округи, Андижон области ва Ямболь округи ўртасида борди-келди айниқса кенгайиб кетди. Бу йил республикамиздан 4,5 минг киши қардош мамлакатда бўлди.

Европа ва жаҳон ҳаётида янги босқични бошлаб берган Хельсинкидаги Умумевропа кенгашида қатнашган мамлакат раҳбарлари ҳам халқлар ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлашда туризмнинг ролини алоҳида таъкидладилар. Кенгашнинг 35 мамлакат бошлиқлари, шу жумладан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Живков имзо чеккан ҳужжати — Якунловчи актда туризмни кенгайтиришга катта эътибор берилган.

— Болгария Халқ Республикаси туризм ва дам олиш ишлари бўйича Комитети делегациясининг Совет Иттифоқида бўлиши ана шу кенгаш қарорларини моддийлаштириш йўлидаги бир қадамдир, — деди Тошкентда бўлган матбуот конференциясида сўзлаган Ўзбекистон Министрлар Совети ҳузуридаги чет эл туризми бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Н. Ҳикматуллаев.

Болгария Европанинг жануби-шарқидаги кичкинагина мамлакат. Унинг экономикасида халқаро ва ички туризм муҳим роль ўйнайди. Бу мамлакатга келиб, унинг ҳаёти билан танишишни, сўлим табиати қўйнида дам олишни истаётганлар йил сайин кўпаймоқда. Матбуот конференциясида Болгариянинг туризм мамлакати сифатида жаҳонга танитилаётганлиги ҳақида БХР туризм ва дам олиш бўйича комитетининг СССР даги Бош вакили ўртоқ Милко Илиев гапириб берди.

— Диёримизнинг хушманзара Қора денгиз соҳилларини, гуллар водийсини, халқимизнинг ўтмиш маданий ёдгорликларини келиб кўрувчилар сони ниҳоятда тез ўсмоқда, — деди у, — 1960 йили бор-йўғи 200 минг чет эллик турист Болгарияга ташриф буюрган эди. Бу йил меҳмонларнинг сони 4 миллион 200 минг кишига етади. 8,5 миллиондан ортиқ аҳолиси бўлган мамлакат учун бу рақам қанчалик катталигини шарҳлаб ўтирмаса ҳам бўлади.

Болгарияга, айниқса совет гражданлари кўплаб боришаётир. Уларни мафтун этаётган нарса бу мамлакатнинг сўлим табиати, тоғлари, ўрмонлари, денгизларигина эмас, балки аввало болгарларнинг ўз дўстларига нисбатан битмас-туганмас меҳр-муҳаббати, чексиз ҳурматидир. 1975 йил охиригача дўстлар юртига совет гражданларидан 250 мингдан ортиғи ташриф буюриши кутилмоқда.

Тошкентлик журналистлар қардош мамлакатда туризмнинг ривожланиш истиқболлари, янги очилажак туристик маршрутлар билан таништирилди. Матбуот конференцияси қатнашчилари учун кўрсатилган «Эсдалик учун сурат» фильми бу мамлакатда туристлар учун қандай катта қулайликлар яратиб берилганлиги ҳақида, Болгариянинг дўстлар учун ҳамиша очиқ қалби ҳақида ҳикоя қилиб беради.

С. МУСАЕВ.

БЎЙИ ПАСТАК—ҲОСИЛИ МЎЛ

ҚИБРАИ. 24 ноябрь. (ЎзТАГ). Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг олимлари республика хўжаликларига оқжўхорининг «Ўзбекистон паканаси» деган янги навининг дастлабки уруғини жўнатдилар. Келгуси йил баҳорида экиш учун ғоят сараланган икки тонна оқ жўхори уруғи тайёрлаб қўйилди.

«Ўзбекистон паканаси» нави Бағдоддаги нав синаш участкасида давлат синовидан муваффақиятли ўтди. Бу ерда оқ жўхорининг ана шу нави экилган ҳар гектар ердан 79,7 центнергача дон олинди. Институт селекционерлари бу навни маҳаллий жайдари нав—халқ орасида «Пакана кечки» деб аталган навларни саралаш йўли билан олишга муваффақ бўлдилар. Жўхори поясининг бўйи пастак — 120 сантиметрдан ошмайди. Лекин унинг боши ҳаддан ташқари бўлиб, ҳар бир бошдаги дон икки юз граммгача тарози босади.

«Ўзбекистон паканаси» оқ жўхори нави келгуси йилда республикада икки минг гектар майдонга экилади.

ИЗЛАБ

билан танишиш зарур бўлиб қолади. Буларсиз қаҳрамоннинг жанговар ишларини қаламга олиш мумкин эмас.

Ёзувчи республикамиздан фронтга отланиб, жанг майдонларига бориб, гитлерчи босқинчиларга қарши курашда мислсиз жасорат кўрсатиб Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига эга бўлган ҳамма баҳодирлар ҳақида очерклар ёзган. Бу очеркларни ёзишдан аввал у Улуғ Ватан уруши жангоҳларини бир неча бор кезиб чиқди. Айрим қаҳрамонлар билан у жойларга бирга бориб, жанг бўлиб ўтган жойларни ўз кўзи билан кўриб, у қаҳрамон ҳақида очерклар ёзди. Совет Иттифоқи Қаҳрамони, марҳум Мамадали Топиболдиев ҳақида ҳам ёзувчи очерк ёзган. Бу очерк ёзилишидан илгари Адҳам Раҳмат қаҳрамон ҳаёт вақтида у билан Белоруссияга бирга бориб, машҳур партизан Мамадали Топиболдиев фашистларга қирон келтирган жойларни кўрди. Мамадали билан бирга бир отрядда хизмат этиб, фашист босқинчиларга даҳшат солган белорус партизанлари билан ҳам суҳбатлашиб, улар ҳақида ҳам қизиқарли фактларни қаламга олди. Натижада машҳур партизан, Совет Иттифоқи Қаҳрамони М. Топиболдиев ҳақида яхши асар яратилди.

Адҳам Раҳматнинг «Қамал кунлари» тўпламидаги очерклар ҳам кўп изланишлар ва саёҳатлар, суҳбатлар ва архив материалларини ўрганиш асосида вужудга келган.

Муаллиф бундай деб ёзади: «Кунлар, ойлар, йиллар ўтган сайин киши ҳаётида бўлиб ўтган тарихий ва унутилмас кунлар хотираси бот-бот намоён бўлиб туради. Мен бу лавҳанинг қаҳрамони билан суҳбатлашиш учун унинг колхозига борганимда, у уйда экан. Суҳбатимиз бундан 32 йил илгари Ленинград фронтида бўлиб ўтган жанг хотираларидан бошланди. У менинг саволимга шошилмасдан жавоб бера бошлади». Бу лавҳадан кейин муаллиф Ленинград фронтида уруш йилларида катта жасорат кўрсатган разведкачи баҳодир ўзбек йигити Қобилжон Зокиров ҳақида қизиқарли фактлар келтиради. Ҳатто уруш йилларида Ленинградда баҳодир разведкачи Қобилжон Зокиров ва унинг жанговар дўстлари ҳақида дивизияда чиқарилган жанговар варақани ҳам топиб, унинг фотосуратини эълон қилади. Жанговар варақада «Жангчиларимиз фашист босқинчиларига бўлган қаҳр-ғазаби ва нафрати чексиз. Ленинград ҳимоячилари ноҳақ оққан қонлар ва совет кишиларига етказган азоб-уқубатлари учун немислардан қасос олмоқдалар. Фақат 12 кун ичида бизнинг бўлинма жангчиларидан Сухенко, Виюжанин ва Зокировлар 52 гитлерчини йўқ қилдилар» деб ёзилган эди.

Тўпламда номлари келтирилган бошқа қаҳрамонлар ҳақида ҳам қизиқарли фактлар келтирилади. Адҳам Раҳмат бу китобни ёзишдан олдин 900 кунлик қамал кунларини бошларидан кечириб, немис-фашист босқинчиларни революция бешиги улуғ Ленинградга йўлаттирмай, уларга қарши қақшатқич зарбалар берган Ўзбекистонлик баҳодирлар билан бирга Нева соҳилларига бориб, у ерда бўлган жанг жойларини ўз кўзи билан кўрди. У ерда Нева оператив группасининг собиқ қўмондони истеъфодаги генерал-майор В. Коньков билан суҳбатлашиб, унинг ҳам хотираларини ёзиб олди. Генерал Невская-Дубровка плацдарми учун курашда турли миллат фарзандлари, шу жумладан Ёқуб Бобоев, Толиб Одилов, Ҳайриддин Алихўжаев, Ҳабибулла Пўлатов, Мурод Исматов, Тожибой Саидов, Обиджон Каримов, Муҳаммаджон Содиқов, Соат Усмонов каби ўнлаб ўзбек жангчилари ҳам қўмондонликнинг жанговар топшириқларини бекаму-кўст намунали бажарганликларини ҳикоя қилиб беради.

Ленинград мудофааси ва душман халқасини ёриб ўтиб, ҳужум жангларини кенгайтиришда намуна кўрсатиб жанг қилган баҳодирлар ҳақида ҳам китобда бир қанча фактлар келтиради. Ленинград фронтида фашист газандаларига қарши курашда артиллерия қисмининг разведкачиси оддий жангчи Карим Қосимов, «Ҳаёт йўли» Ладога кўли орқали душман тўдаларига қарши олиб борилган жангларда қатнашган жангчи Обиджон Каримов, Пулково тепалигида мудофаада туриб, душманни қақшатган Азим Аъзамов, фашистларни кўринган жойида ер тишлатган риштонлик қаҳрамон Тешавой Одилов ва бошқа қаҳрамонлар ҳақида ҳикоя қилинади. Адҳам Раҳмат очерк ёзишдан аввал Тешавой Одилов билан Ленинградга бориб, у жанг қилган жойларни ўз кўзи билан кўрди. Шундан кейин Тешавой туғилган тоғлар орасидаги Сўх қишлоғига бориб, Тешавой оиласи билан, деҳқончилик қилаётган дала ерларида ва у ўқитувчилик қилаётган мактабда бўлиб, ўз очеркига янги фактлар йиғди. Шундан кейин «Машҳур мерган» очеркини ёзиб, ўзининг бу янги тўпламига киритди.

Биз кекса фронтчи, қалам соҳиби Адҳам Раҳматнинг ҳажм жиҳатидан унчалик катта бўлмаган «Қамал кунлари» тўплами тўғрисида сўз юритишдан аввал, ёзувчи ҳақида фикр юритдик. Адҳам Раҳмат чиндан ҳам табаррук ишга қўл урган. Бу йил мамлакатимиз халқлари улуғ Ғалабанинг 30 йиллигини зўр тантаналар билан нишонладилар. Адҳам Раҳмат ҳам шонли 30 йилликка ўзининг янги ижодий совғаси билан келди.

Адҳам Раҳмат Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларини излаб топишда ва улар ҳақида фактлар йиғишда зўр меҳнат қилиб келмоқда. У қидиришда асло тўхтамайди. Чунки ўтган уруш қаҳрамонларининг хотирасини ёдга олишни ўзининг гражданлик — қаламкашлик бурчи деб билади. «Ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди» дейилган муқаддас сўз ёзувчини янги изланишларга илҳомлантиради, уни сафарга отлантиради.

НАЗАРМАТ.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ПОРТУГАЛИЯДАГИ АҲВОЛ

ЛИССАБОН, 24 ноябрь. (ТАСС мухбири Э. Ковалёв хабар беради:

Кейинги кунлар Португалияда сиёсий кучлар янада ажрашиб кетди. Компартия ва бошқа прогрессив кучлар олтинчи муваққат ҳукумат истеъфога чиқарилишини ёки ҳеч бўлмаганда у тубдан қайта тузилишини талаб қилмоқдалар. Улар ҳукуматнинг ҳозирги аҳволда ҳокимият тепасида сақланиб қолиши пировард охирида фашистик тартиботлар қайта тикланишига олиб боради, деб ҳисобламоқдалар. Халқ демократик партия, социалистик партия раҳбарлари ва баъзи ҳарбий арбоблар эса шу ҳукумат ҳокимият тепасида тураверишини ёқламоқдалар.

Революцион кенгашнинг Лиссабон ҳарбий округи қўмондонлигида ўзгаришлар ясаш тўғрисидаги фармойиши сўл кучларнинг тазйиқи остида бажарилмай турибди, шу сабабдан бу масала яна революцион кенгаш муҳокамасига қўйилди. Кенгаш бугун кечқурун йиғилади. Аммо, деб ёзади консерватив йўналишдаги газеталар «Васку Лоренсунинг пойтахт ҳарбий округи қўмондонлиги лавозимидан воз кечиши узил-кесил эмас ва қайтадан кўриб чиқилиши мумкин».

Бутун Португалияда меҳнаткашларнинг сўл кучлар уюштирган намойишлари бўлиб ўтмоқда. Меҳнаткашлар муваққат ҳукумат ва давлат ҳокимиятининг бошқа органлари составига ҳақиқий сўл кучлар янги вакиллари киритилишини талаб қилмоқдалар. Айни маҳалда халқ демократик партия раҳбарлари республика президенти Кошта Гомешнинг ўнг группалар фойдасига ён беришини талаб қилмоқдалар.

Социалистик партия раҳбари Мариу Соареш вужудга келган вазиятни муҳокама қилмоқ учун социалистлар билан коммунистлар учрашувини ўтказиш тўғрисида президент Кошта Гомеш қилган таклифни рад этди ва Компартияга қаттиқ ҳуруж қилиб гапирди.

Қуруқликдаги оператив қўмондонлик қўмондони генерал Отелу Сарайва ди Карвалью телевидение орқали гапириб, социалистик партиянинг айрим раҳбарлари мамлакатда вазиятни мураккаблаштирувчи сиёсий жиҳатдан масъулиятсиз нутқлар сўзлаганликлари учун уларни танқид қилди. У ана шу раҳбарларни таъсис мажлиси депутатлари мандатларидан маҳрум этишни таклиф қилди. Отелу Сарайва ди Карвалью 6-муваққат ҳукумат тутган йўлни қоралади, бу ҳукумат, унинг айтишича, «забастовка уюштирган».

Лиссабон «саноат районлари» ишчи комитетларининг раҳбарлари меҳнаткашларга мурожаат этиб, бугун ишни икки соат тўхтатиб ишчиларнинг мажлис, йиғилишларида мамлакатдаги аҳволни муҳокама қилишга даъват этди. Ишчи комитетлари ҳукуматда буржуа халқ демократик партияси қатнашувига қарши «революция манфаатларига хизмат қилувчи сўл кучлар ҳукумати тузилишини» талаб қилмоқда.

АНГОЛА ХАЛҚИНИНГ АЗМИ ҚАРОРИ

ЖАЗОИР, 24 ноябрь. (ТАСС). Ангола халқи, деди Ангола Халқ Республикаси президенти Агостиньо Нето Жазоирнинг АПС агентлиги мухбири билан суҳбатда, ўз ватанининг эркинлиги ва мустақиллигини сақлаб қолишга маҳкам бел боғлаган. Президент Жанубий Африка Республикаси ва Заирнинг агрессияси ҳамда ёлланган оқ танлиларнинг босқини сабабли республика жиддий қийинчиликларга учраётганлигини айтиб, 13 йил давом этган қуролли кураш натижасида қўлга киритилган ўзининг мустақиллигини ва территориал бутунлигини сақлаб қола олади, деб билдирди.

ҚУЛАЙ ИСТИҚБОЛЛАР

ПАРИЖ, 24 ноябрь. ТАСС мухбири Е. Коржев хабар беради:

Франциянинг савдо саноат аҳли Совет Иттифоқи билан савдо иқтисодий муносабатлар муваффақиятли ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан қайд этмоқда.

Франция—Совет «Сого» аралаш жамиятининг президенти А. Гобер ТАСС мухбирига бундай деди: «Мамлакатларимиз ўртасида савдо ва иқтисодий алоқалар айниқса кейинги йилларда жуда тез ривожланди. Химиявий ва фармацевтик моллар билан савдо қилувчи лоақал бизнинг фирмамизни олиб қаранг. Бу фирма ташкил топгандан бери ўтган етти йил ичида унинг савдо обороти 8 миллион сўмдан 60 миллион сўмга етди. Биз СССРнинг ташқи савдо ташкилотлари билан бирга шундай натижага эришдики, шу хилдаги совет молларининг кўплари Франция бозорларида ва Ғарбий Европанинг бошқа кўпгина бозорларида ғоят манзур бўлди».

Савдо билан бир қаторда СССР билан Франция ўртасида саноат ва илмий техника алоқалари кенг миқёсда ривожланмоқда. Бу эса ҳар иккала мамлакат экономикасининг тегишли тармоқларига жуда катта фойда келтирмоқда.

ШВЕЦИЯ МОНОПОЛИЯЛАРИ ҲУЖУМГА ЎТМОҚДАЛАР

СТОКГОЛЬМ, 24 ноябрь. (ТАСС). Ғарбнинг саноати тараққий этган мамлакатларидан кўпчилиги иқтисодий қийинчиликларни бошидан кечирмоқда. Швециядаги энг йирик монополиялар бундай шароитда капитал экспорт қилишга умид боғламоқдалар.

Ҳозирги вақтда йирик фирмаларнинг чет эллардаги филиаллари сони ортиб бораётган бир пайтда мамлакатдаги компанияларнинг миқдори камайди. Швеция индустриясининг «СКФ», «Л. М. Эрикссон», «Электролюкс», «Стаб» концернлари каби улкан корхоналарида фойдаланилаётган ишчи кучларнинг ярмидан кўпи чет эл корхоналарида ишламоқда. «Дагенс Нюхетер» газетасининг маълумотларига қараганда, Швециянинг чет эллардаги компаниялари корхоналарида ишловчилар сони 1963 йилдан 1973 йилгача бўлган давр ичида икки баравардан зиёд кўпайди ва ҳозирги вақтда уларнинг сони 300 минг кишидан ҳам ортиб кетди.

Ишлаб чиқариш корхоналарининг чет элларда жойлаштирилиши мамлакат ичкарисида ишлаб чиқаришни қисқартиришга сабаб бўлмоқда. Бу ҳол ишсизлик авж олиб, нарх-навонинг кўтарилишига имконият яратиб бермоқда.

Бозор, меҳнат масалалари билан шуғулланувчи бошқарманинг хабарига кўра, ҳозирги вақтда Швецияда ишсизлар сони мамлакатдаги меҳнатга қобилиятли жами аҳолининг 4 процентини ташкил этади, бошқа маълумотларга қараганда эса бу рақам 6 процентга бориб етади.

НАМОЙИШГА ТАЙЁРГАРЛИК

ЛОНДОН, 24 ноябрь. ТАСС мухбири А, Меликян хабар беради:

«Бизга иш топиб беринглар» — шу кунларда бутун мамлакатда ишсизликка қарши мана шу шиор остида оммавий намойиш ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Бу намойиш Ангола пойтахтида 26 ноябрда ўтказилади. Бирмингем машинасозлари коллективлари, лондонлик бинокор ишчилар, Ливерпуль докерлари, Глазго кемасозлари, шахтерлар бу намойишда қатнашишда ўзларининг тайёр эканликларини билдирдилар.

Ҳозир Англияда кескин иқтисодий танглик таъсирига дуч келмаётган битта ҳам саноат тармоғи йўқ. Бу танглик натижасида инглиз меҳнатчилари кўп қийинчилик тортмоқдалар, чунки биринчи навбатда ишсизлик кўпаймоқда. Ҳозирги вақтда Англияда ишсизлар сони 1,2 миллион кишига етди.

Бугунги Белград. Суратда: пойтахтнинг Республика майдонидаги Халқ музейи биноси.
М. Мастюков фотоси. ТАСС фотохроникаси.

СЎЗДА... ВА АМАЛДА

НЬЮ-ЙОРК, 24 ноябрь. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетаси бундай деб ёзади: инсон ҳуқуқларига риоя қилиш масаласида Америка ҳукумат маъмурлари тутаётган йўл ҳамманинг ҳафсаласини пир қилмоқда. Бунга АҚШ ҳукуматининг Чилига ва шу мамлакатдан қочиб келганларга нисбатан ўтказаётган сиёсати мисол бўла олади. Қўшма Штатлар, деб ёзади газета, Чили хунтасининг ҳокимиятни босиб олишига ёрдам берди. АҚШ хунтага жуда кўп миқдордаги молларни имтиёзли шартлар билан етказиб берди. 1975 молия йилининг ўзидагина АҚШ Чили хунтасига 250 миллион доллардан кўпроқ қарз берди.

Шу билан бирга Чилидан қочиб келган кишиларга ёрдам бериш программаси бултур ёзда эълон қилинганлигига қарамай, АҚШда ўрнашиб қолишига сал кам 10 кишигагина рухсат берилди.

Соғлиқни сақлаш масалаларида Чилининг кўзга кўринган мутахассиси ва Чилидаги жаллодлардан қочиб келган доктор Уго Бем билан бўлган воқеа диққатга сазовордир, деб ёзади «Нью-Йорк таймс» газетаси. У Бем «қўпорувчи ташкилот»нинг аъзоси, деган баҳона билан унинг АҚШга келишига рухсатнома берилмади. Доктор У. Бем биронта ҳам партияга ҳеч қачон аъзо бўлмаганлигини исбот қилишга ҳар қанча уринган бўлса ҳам унга ҳеч ким қулоқ солмади.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТААССУРОТЛАРИ

УНУТИЛМАС УЧРАШУВЛАР

Бундан бир неча вақт муқаддам Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг бир группа активлари Германия Демократик Республикасида бўлишди.

Улар орасида Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, ишчилар, партия, совет ходимлари, илм-фан аҳиллари, ёзувчилар, журналистлар бор эди.

Шу сафарда Ўзбекистон ССР Тинчликни ҳимоя қилиш комитетининг аъзоси, профессор С. Х. Носирхўжаев ҳам қатнашди. Мухбиримиз у билан учрашиб, бир неча саволларга жавоб беришни илтимос қилди.

— Собитхон Хошимович, сафарнинг мақсади нимадан иборат эди!

— Маълумки, бу йил мамлакатимизда герман фашизми устидан қозонилган Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги жуда кенг нишонланди. Ушбу сафарга ҳам биз, немис дўстларимизга ана шу сана мамлакатимизда қандай байрам қилинаётгани, ғолиб совет халқи ўтган ўттиз йил давомида экономика ва маданият соҳасида эришган улкан муваффақиятлар ҳақида сўзлаб бериш учун отландик. Бундан ташқари, группамиз қардош мамлакат меҳнаткашлари билан учрашиб, уларнинг ҳаёти ва иши билан танишиб, тинчлик учун курашаётган қардошларимиз билан дўстона алоқаларни янада мустаҳкамлаш ниятида эди. Ўйлайманки, бизнинг ҳаммамиз ҳам ана шу шарафли вазифани кўнгилдагидек бажара олдик.

— Дастлабки таассуротлар ҳақида бир-икки оғиз сўзлаб берсангиз.

— Қардошлар юртига қадам қўяр эканмиз, Германия Демократик Республикаси пойтахтининг вокзалида ГДР Тинчлик кенгашининг вакиллари, меҳнат ветеранлари, Германия Бирлашган социалистик партиясининг аъзолари, ишчилар, журналистлар бизни илиқ кутиб олишди. Вокзалда митинг бўлиб, унда группамиз раҳбари, Тинчликни ҳимоя қилиш Краснодар ўлка комитетининг масъул секретари А. И. Страгонов, бошқа вакилларимиз, немис ўртоқлар сўзлашди.

Кейинчалик бизни ГДР Тинчлик кенгаши уйига таклиф қилишди. Бу ерда ҳам бизни гуллар, табассумлар билан кутиб олишди. Учрашувда ГДР Тинчлик кенгаши бош секретари ўртоқ Вернер Рюмпель жумладан, шундай деди:

— Биз буюк Ленин мамлакати билан дўстлигимизни юксак қадрлаймиз. СССР туфайли биз озодликка эришдик. Немис тупроғида янги социалистик мамлакат — Германия Демократик Республикаси ташкил топди. Совет кишилари бизнинг умумий ғалабамиз учун курашда кўп қон тўкдилар, ҳаётларини ҳам аямадилар. Орамизни анчагина масофа ажратиб турганига қарамай, қалбларимиз бир маромда уриб турмоқда. Биз тинчлик учун биргаликда курашдик ва бундан буён ҳам курашаверамиз.

Шундан сўнг жавоб нутқи сўзлаган совет вакиллари ўтган урушда фашизм устидан совет халқи қозонган Буюк Ғалабанинг аҳамияти тўғрисида, КПССнинг ленинча тинчлик сиёсати ҳақида сўзлаб бердилар.

— ГДР пойтахти Берлиндан олган таассуротларингиз қандай!

— Экскурсиямизнинг биринчи куни Берлин билан танишишга бағишланди. Берлиндек улкан тарихий бир шаҳарда қадимий иншоотлар янги замонавий бинолар билан уйғунлашган тарзда жойлашганлиги кишини дарҳол ўзига жалб қилади. Ўтган урушда вайрон бўлган жуда кўп тарихий иншоотлар ва ёдгорликлар қайта тикланган. Шунингдек, ўнга яқин янги турар-жой районлари қад кўтарган. Айниқса, Шпрее дарёси қирғоғидаги осмонўпар бинолар, Унтер-ден Линден кўчасидаги жамоат бинолари ҳам ўзининг гўзаллиги билан бизни мафтун қилди.

Берлинда шунингдек кўплаб музейлар ҳам жойлашган. Биз шулардан бири — немис тарихи музейини бориб кўрдик. Бу ерда Германия Демократик Республикасининг ҳозирги ҳаётига бағишланган жуда кўп экспозициялар, СССР ва ГДР халқларининг дўстлиги тўғрисидаги стендлар айниқса катта қизиқиш уйғотди.

Биз совет халоскор жангчисига Берлиндаги Трептов-паркда ўрнатилган улуғвор ёдгорлик остига гулчамбарлар қўйдик.

— Шу ўринда ГДР меҳнаткашлари билан ўтказилган учрашувлар ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Бу саволга жавоб беришдан олдин шуни айтиш лозимки, биз қаерда бўлмайлик, ҳамма жойда ГДР меҳнаткашлари гуллар билан кутиб олишди. Айниқса, Берлиннинг Пренцлауэр-Берг корхонасида ўтказилган бир учрашув ёддан чиқмайди. Немис дўстларимиз бизга жон-диллари билан ўз ишлари ва ҳаётлари ҳақида, корхона келажаги ҳақида батафсил сўзлаб беришди. Улар совет халқига ўз чексиз миннатдорчиликларини изҳор этиб, унинг буюк жасорати асрлар оша унутилмайди, деган фикрни қайта-қайта таъкидлашди.

Яна бир учрашув тўғрисида алоҳида тўхташга тўғри келади. Берлин радиоси орқали ГДРга келганлигимиз тўғрисида хабар беришганидан сўнг кекса антифашистлар ҳузуримизга меҳмон бўлиб келишди. Улар орасида фашизмга қарши актив курашчи, немис ёзувчиси, «Рур ёнмоқда» номли романнинг муаллифи Карл Грюнбергнинг рафиқаси Дора Грюнберг ҳам бор эди.

—Карл Совет Иттифоқи меҳнаткашларининг ҳаёти билан жуда қизиқар эди, — деди у биз билан суҳбатда, — буюк Ленин ватанида яшовчи катта ва кичик халқларнинг тақдири уни айниқса қизиқтирар эди. У Европа пролетар ёзувчилари интернационал бригадаси составида СССРда 30-йилларда бўлган эди. Ўша вақтда у Адигейда бўлиб, ана шу кичик халқ ҳаёти тўғрисида очерклар яратган эди. Ҳозирда ҳам уйимизда шу халқ адибларининг китоблари ва бизга ёзган хатлари сақланмоқда.

— Сиз сафар давомида бўлган шаҳарлар ҳақида қисқача маълумот берсангиз.

— Группамиз аъзолари ўз сафарлари давомида ГДРнинг қатор шаҳарларини бориб кўришди, бу шаҳарларнинг тарихий ва маданий ёдгорликлари, меҳнатсевар кишилари билан танишишди.

Биз жумладан Айслебен шаҳрида бўлганимизда В. И. Ленинга ўрнатилган тарихий ёдгорликни зиёрат қилдик. Бу ёдгорликнинг ажойиб тарихи билан бизни таништиришди.

Ўтган уруш пайтида гитлерчиларга металл етишмаган ва улар ўзлари босиб олган территориялардан кўплаб металлом йиғиб, уларни ўз ҳарбий заводларида эритиш учун Германияга олиб келишган. Келтирилган нарсалар орасида бронза ва мисдан ишланган буюмлар, черков қўнғироқлари, бадиий ёдгорликлар жуда кўп бўлган. Ана шундай юк ортилган темир-йўл составларидан бири Айслебен шаҳридаги корхоналарга ҳам эритиш учун келтирилган. Шунда Германияга фашистлар томонидан ҳайдаб келтирилган совет гражданлари ва маҳаллий антифашистлар Владимир Ильич Лениннинг кичик бир ҳайкалини қутқариб, уни яшириб қўядилар.

Уруш тугаши билан ана шу ёдгорлик шаҳарнинг марказий майдонига ўрнатилади. Ҳозир ҳам доҳий ҳайкали совет Иттифоқи билан ГДР бузилмас дўстлигининг тимсоли сифатида шу жойда қад кўтариб турибди. Ҳайкалнинг остига қуйидаги сўзлар ёзиб қўйилган: «Бу ёдгорлик гитлерчи фашистлар томонидан Совет Иттифоқидан олиб чиқиб кетилган эди. Айслебен антифашистлари совет ватанпарварлари ёрдамида ёдгорликни асраб қолдилар. Ёдгорлик Гитлер зулмидан халос қилгани учун шонли Совет Армиясига миннатдорчилик белгиси сифатида шаҳарнинг антифашист раҳбарлиги томонидан ана шу майдонда ўрнатилди».

Биз шунингдек ГДРнинг катта бир шаҳри — Лейпцигда бўлдик. Бу ерда 1900 йилда большевикларнинг «Искра» газетаси нашр қилинган уй-музейни бориб кўрдик.

Умуман, ГДРнинг биз кўрган тарихий ёдгорликлари, музейлари катта таассурот қолдирди. Шунингдек, ҳозирда ўзига хос музейга айланган жойларни — фашистларнинг собиқ концентрацион лагерларини ҳам бориб кўрдик.

Жумладан, фашист рейхининг эски концлагери Бухенвальдда бўлдик. Бу ерда биз тутқунлар ётган камераларни, уларни азоблаш учун ишлатилган хилма-хил ускуналарни, минг-минглаб болалар, чоллар ва аёллар ёндириб юборилган газ печларини кўрдик. Одам терисидан ишланган абажурлар, портсигарлар, кўзойнак ғилофлари даҳшатли таассурот қолдирди. Фашистлар немис ишчилар синфининг доҳийси Эрнест Тельманни ҳам худди шу лагерда отиб ўлдиришган эди.

Биз ўтган урушнинг ана шундай даҳшатларини кўрар эканмиз, Европа халқларини фашист тутқунлигидан халос қилган Совет солдатига яна бир карра таҳсинлар ўқидик.

Биз Германия Демократик Республикасида бўлган вақтда Хельсинкида олий даражадаги Умум Европа кенгаши иш бошлаган эди. Немис дўстларимиз ҳам ана шу Кенгашнинг нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини қайта-қайта айтиб, Совет Иттифоқининг Европа тинчлиги ва хавфсизлиги йўлида олиб бораётган улкан фаолиятига, КПССнинг ленинча тинчлик сиёсатига юқори баҳо бердилар.

Хуллас, қардош немислар диёрида шундай тарихий кунларда қилган сафаримиз ҳар тарафлама мароқли ва самарали бўлди.

Ҳар тонгда Болтиқ бўйида қаҳрабо йиғувчилар иш бошлашади. Рассомлар ва халқ усталари қаҳрабодан санъат буюмлари тайёрлайдилар. Литванинг маржонлари, билакузук ва тўғнағичлари бутун дунёга машҳур. Суратда: қаҳрабо безаклари.

Б. Алекнавичюс фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Ҳозирги пайтда жаҳоннинг барча бурчакларида импульсли лазер мосламалари жадал ишлаб чиқилмоқда. СССР Фанлар академияси П. Н. Лебедев номли физика институтининг квант радиофизикаси лабораториясида қисқа импульсли лазерлар ишлаб чиқариш тез ривожланмоқда. Суратда: кичик илмий ходим А. Петров иш устида.

О. Кузьмин фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

«Главмоставтотранс»нинг 17-автобазасидан дастлабки Москва электромобиллари мунтазам равишда йўлга чиқмоқда. Бу машиналарнинг двигатели ва барча ускуналари шовқинсиз бўлиши билан бирга атроф муҳитга мутлақо зарарсиз. Электромобиль двигатели доимий токли аккумулятор батареясидан қувват олса ҳам, танаффусли токда ишлайди. Электромобиллар батареясини машина туриш жойларига ўрнатилган мураккаб бўлмаган ускуналардан зарядлаш мумкин. Ҳозирги кунларда улар ярим тоннадан ортиқ бўлмаган юкларни ташиб, савдо тармоқларига хизмат кўрсатмоқда. Суратда: электромобиллар автобаза территориясида.

В. Хухлаев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Янги шеърлар

ЁР МАКТУБИ

Қоғозни ҳиссиз деб ўйлабман хато,
Кўз тумордай сақлаб очсам
мен бугун,
Саргайиб кетибди қоғоз ҳам хатто,
Ёзганинг хатми ё ўтмиди бутун?!
Не учун мен энди ёнмай гуриллаб,
Сўзларинг қалбимга қаласа олов.
Тошлар ҳам тушида кетади гуллаб,
Харсангда ўлтириб ўқисам бирров.

Қуёш ўзлигидан шу замон тонар,
Сўзларинг хуршиди сочганида нур..
Қовжираган хасдай дарё ҳам ёнар,
Мен унда мактубинг ўқисам масрур.
Хатингда шунчалар олов мужассам,
Қоғозга сиёҳмас, ёрим, аммо-чи,
Ҳайронман, не ҳолга тушарди олам,
Агар томиб кетса қалбингдан томчи...

ВИСОЛ

Шом тўшалар қишлоққа,
Кул босгандай кўча-кўй.
Ўтин қалаб ўчоққа,
Бир дилбар қиз сурар ўй:
«Юрт ваъдаси оқланди,
Охирлади терим ҳам,
Тўйга бари тахтланди,
Фақат чала гулкўрпам.
Қани индин тўй десак,
Кўнгиллар туғёнига...».

Девор оша бир кесак
Келиб тушди ёнига.
Лип этди-ю, ушал зум.
Кўздан ғойиб бўлди қиз.
Чолу кампир бўлиб қум,
Чой кутарди. Қиз сассиз...
Кампир эшик тутқичин
Ушлаганча чўзилиб,
Қичқиради: — «Нима жин
Урди, кетдинг йўқ бўлиб!!

— Қуй, бўшалиб кетибди,
Ҳозир ойи, бораман!
Ипни чийир этибди,
Боғлаб қўйиқи, бораман!
Кампир эса минғиллар;
— Ёвош эди, ё тавба...
Ўчоқда ўт пангиллар,
Қиқирлайди қумғонча...

Эргаш МУҲАМЕДОВ.

БАХТ

Тақдирим азалдан ўзимга боғлиқ,
Лек олдда нелар бор менга даргумон.
Нелардир кутади қувончли, ғамли
Ким билан тургим бир умр ёнма-ён.
Балки баҳсларда қизишиб анча,
Мот қолдириш ёки изза бўлиш бор?
Қизғин мушоира даврасн ичра
Шоир устозларим бўлар мададкор.
Балки қувончимни босиб ғуссалар
Асабимни бузиб кетарлар, э воҳ,
Балки акси бўлиб дўстлар тутсалар,
Севинчдан май тўла қўлимга қадаҳ!..
Тақдирим азалдан ўзимга боғлиқ,
Нелар кечишни ҳам айта оламан.
Айта оламан: сўзсиз мен бахтли,

Ким билан бўлмайин куйлагум
шодон.
Чунки —
Ватан фарзандиман, дўстларим,
ҳадсиз
Ватан қучоғида улғайдим омон.
Диёрим осмони кўм-кўк — ғуборсиз,
Демакки, бахтим бор — мавжли,
чўнг уммон!
Муҳаббатда ол гулман — эзгу
тилагим,
Хушбўйлик таратиш барчага армон.
Замон-ла тақдирим, ишқ-ла юрагим,
Қаламимда янграр бахтиёр замон.

Маҳфуза САИДХОЖИЕВА.

Спорт

ОЛИМПИЯЧИЛАР САФАРДА

Футбол бўйича СССР олимпия терма командаси шу кунларда Австралияда ўртоқлик матчлари ўтказмоқда. Совет Иттифоқи футболчилари Мельбурндаги олимпия стадионида бўлиб ўтган учинчи учрашувда Австралия командасини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Биринчи таймда мамлакатимиз терма командаси қанчалик устунлик қилмасин, ҳисобни майдон эгалари очишди. Мезбонлар ҳужумчиси Кэмпбелл дарвозани аниқ мўлжалга олди.

Ўйиннинг иккинчи ярми бошланиши биланоқ футболчиларимиз шиддатли ҳужумга ўтдилар. Аввал Якубик ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлади. Кейин эса Козлов командамизга ғалаба келтирган иккинчи тўпни дарвозага киритди.

ЕВРОПА МАЙДОНЛАРИДА

Баҳор келгунча футбол бўйича Европа чемпионлари кубоги ва кубок эгалари кубоги турнирида танаффус эълон қилинди. УЕФА кубоги учун куч синашаётган командалар эса бугун ва 10 декабрда чорак финалга чиқиш учун учрашувлар ўтказадилар.

Совет командаларидан иккитаси турнирда яхши қатнашмоқда. Москвалик спартакчилар бугун Италияда «Милан» клуби билан учрашадилар. Пойтахт автозаводчилари эса Германия Демократик Республикасида Дрезденнинг «Динамо» командасига қарши ўйин ўтказадилар.

ТОШКЕНТЛИК ДИНАМОЧИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Яқинда Япониядан хушхабар келди. Бу ерда совет ва япония гимнастикачиларининг матч учрашувида тошкентлик динамочи спорт мастери Геннадий Якунин ҳам қатнашиб, кўп курашда фахрли иккинчи ўринни ишғол қилди.

Матч учрашуви аёллар ва эркаклар ўртасида ўтказилди. Бунда аёл гимнастикачиларимиз юксак маҳорат кўрсатиб, Япония командасини мағлубиятга учратдилар. Эркаклар ўртасидаги баҳсларда эса бизнинг спортчиларни атиги 0,02 балл ортда қолдирган японияликлар ғалаба қилишди.

АНЪАНАВИЙ ТУРНИР

Фарғонада Совет Иттифоқи Қаҳрамони Мамадали Топиболдиев хотираси соврини учун классик кураш бўйича IV Бутуниттифоқ анъанавий турнири бўлиб ўтди. Мусобақага мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан 250 га яқин полвон ташриф буюрди.

Турнирда дастлабки икки ўринни ишғол қилган курашчиларга «СССР спорт мастери» унвонини олиш ҳуқуқи берилар эди. Шунинг учун ҳам беллашувлар ниҳоятда кескин ўтди. Ўзбекистонлик 12 полвон спорт мастери нормативини бажарди. Тошкентликлардан биринчи ўринни олган Ш. Содиқов, А. Кагарманов, А. Гришко, иккинчи ўринни олган С. Цой ва В. Одилбоевлар ҳам юксак унвон олиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Реклама ва эълонлар

Қадрдон саёҳат ишқибозлари. Сизларнинг кўпчилигингиз келгуси йилдаги меҳнат отпускангизни қаерда ва қандай ўтказиш ҳақида ҳозирданоқ ўйлаяпсиз.

ТУРИЗМ ВА САЁҲАТЛАР БЎЙИЧА КРАСНОЯРСК ЎЛКА СОВЕТИ ТУРИСТИК МАРШРУТЛАРНИНГ КАТТА ТУРКУМИНИ СИЗЛАРНИНГ ДИҚҚАТИНГИЗГА ҲАВОЛА ҚИЛАДИ

Сиз бизларнинг маршрутимиз бўйича саёҳатга чиқар экансиз. Мане дарёси бўйлаб солларда (70- маршрут) сайр этасиз, Баргузин кўрфазида чўмиласиз ва балиқ овлайсиз, Байкал кўли қирғоғи (422, 423- маршрутлар) бўйлаб сайр ўтказасиз.

Сиз 15 — 20 кун давомида Абакан, Минусинск, Красноярск шаҳарлари ва қарағайзордаги пиллапояли шаҳар — Дивногорск каби Сибирь шаҳарларини кўрасиз. Шушенское қишлоғидаги «В. И. Лениннинг Сибирь сургуни» мемориал музей қўриқхонасига зиёрат (421, 431- маршрутлар) этасиз, Тува АССРга бориш билан Саянск халқаси бўйлаб сафар қиласиз, Саян тош шаҳрида ва жаҳондаги энг йирик Красноярск ва Саяно-Шушенское ГЭСларида (291, 294- маршрутлар) ва «Столбалар» нодир қўриқхонасида бўласиз.

Ҳар томонлама қулай теплоходда Енисей дарёсининг қуйи оқими бўйлаб Дудинка ёки Диксонгача сузиб борасиз, шимолдаги Норильск шаҳрида бўласиз.

Теплоход сузиши йўлида Енисейск, Туруханск, Игарка (73- маршрут) шаҳарларида ҳам бўласиз.

СИЗ ПУТЕВКАЛАРНИ ТУРИЗМ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЎЙИЧА ЎЛКА СОВЕТИДАН ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Бизнинг адресимиз: Красноярск шаҳри — 17, Ленин кўчаси 108- уй, телефон 2-46-46.

КОЛЛЕКТИВ ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

ТАШКИЛОТЛАР, СОВХОЗЛАР ВА КОЛХОЗЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» САНОАТ КОРХОНАЛАРИ БОШҚАРМАСИНИНГ

ЧИНОЗ РУДАСИЗ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ КОМБИНАТИ

С. РАҲИМОВ СТАНЦИЯСИДАГИ ҚУМ БАЗАСИНИНГ ҚАЙТАДАН ТАШКИЛ ЭТИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН РЕГИСТРАЦИЯ ҚИЛИНГАНДАН СЎНГ, ҚУМЛАРНИ ОЛИШ УЧУН БЕРИЛГАН ТАЛОНЛАР 1 ДЕКАБРГАЧА ЯРОҚЛИЛИГИНИ

БИЛДИРАДИ

1 ДЕКАБРДАН СЎНГ ТАЛОНЛАР БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 —МОСКВА. 18.00 —ТОШКЕНТ. 18.05 — Мультфильм. 18.15 —«Қизил галстук». 18.45 — Ўзбек шоирларининг янги таржима қилинган асарлари. 19.05 — Миллионлар ленинча университети. 19.20 — «Ахборот». 19.35 — Қалб хотираси. 20.05 — Нафосат оламида. 20.40 — «Ахборот». 21.00 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 21.30 — Ғижжак тароналари. 22.00 — МОСКВА. Футбол: «Динамо» (Дрезден) — «Торпедо» (Москва). 24.00 — «Вақт». **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.00 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Биз ўйнаймиз. 19.30 — Концерт. 20.10 — Зея чироғи. 20.40 — «Грузияфильм»да ишланган қисқа метражли «Эшик», «Рулок», «Умумий девор», «Чашма», «Шанба оқшомида» телевизион бадиий фильмлар. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Хоккей: «Бинокор» — «Металлург» (Челябинск). 21.15 — Тошкент янгиликлари. 21.30 — Классик куй саҳифалари. 22.10 — Ҳужжатли фильм.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26|XI да **Паровоз**, 27|XI да **Қароқчилар**, 28|XI да **Кўк эшик ортидаги аёл**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26|XI да **Олифта**, 28|XI да **Кўнгли ёш қариялар**.

КИНО

Яшаш учун яшаш — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Бобби — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Олийжаноб ўғри —«НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Ажойиботлар оламида

КОМПЛАМИН

Югославия фармацевтлари киши организмида қон ҳаракатини яхшилашда қўл келадиган компламин деган янги препарат яратдилар. У ксантининнинг никотин кислотаси билан қўшилишидан ҳосил қилинган. Препарат қонда фибриноген миқдорини камайтиради, унинг қуюшқоқлигини озайтиради ва бунинг орқасида тромб ҳосил бўлишидан сақлайди. Компламиндан атеросклерознинг барча кўринишларига қарши фойдаланиш мумкин.

ГЕЛИЙ ХИЗМАТИ

Маълумки, инсон нафас олувчи ҳавонинг бешдан тўрт қисми азотдан иборатдир. Азотнинг киши саломатлигидаги ролини аниқлашни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйган америкалик олимлар П. Уинтер билан Д. Брюс қизиқарли фактни аниқладилар. Ҳаводаги азот инерт газларидан бўлган гелийга алмаштирилганда тажриба ўтказган кишиларнинг 90 процентида кўриш ва эшитиш қобилияти янада яхшиланди.

НЕФТДАН... ШАКАР

Япониядаги «Адзимото» фирмасида нефтдан синтез қилиб олинган шакарга «Аспартейм» деб ном берилди. Оддий шакарга нисбатан 180 баравар ширинроқ бўлган озуқа кенг истеъмолчиларга мўлжаллаб ишлаб чиқариш учун тавсия қилинди.

ШИША-КЕРАМИКА

Германия Демократик Республикасидаги Иен университети олимлари ўзида шиша ва металл хоссаларини мужассамлаштирган янги материал — шиша-керамика яратдилар. Янги материалда турли агрессив шароитларда ишловчи деталлар ясаш мумкин.

ГАЗДА ИШЛОВЧИ ТЕЛЕВИЗОР

Англияда газда ишловчи телевизор яратилди. У энергияни электр симидан эмас, балки пропан гази тўлатилган баллондан олади. Газ алангаси термоэлектрик генераторни қиздиради, натижада ток ҳосил бўлади ва экранда норма ҳолатдаги тасвир ҳосил бўлади. Уч баллон газ бир йил мобайнида телевизорни ишга солиб туриши мумкин.

ҚУШХУР СОМ БАЛИҒИ

ТОЖИКИСТОНДА сув қушларини овлайдиган балиқларни кўрганлар кўп. Лекин ўлжасини ушлаш учун дарахтга сакраган сом балиғини Қайроққум сув омборининг бошланиш қисмида балиқ овлаётган балиқчиларгина кўришга муваффақ бўлдилар.

Тўлқинларда худди оловда қорайган катта ғўладай чайқалиб-чайқалиб сузаётган сом балиғи соҳилга аста-секин пусиб борарди. Бу жойда дарахт шохлари сувга тегар-тегмас бўлиб турарди. Балиқ ўзини шу қадар билдирмай келдики, шохларда турган кўпдан-кўп чумчуқлар унга эътибор ҳам бермади. Бирдан балиқ шиддат билан сувдан сакраб анграйган бир неча қушни катта оғзига ямлаб улгурди. Чумчуқ галаси қўрқиб ҳавога кўтарилди. Орадан бир неча минут ўтгач шу манзара бошқа жойда худди шу тартибда такрорланди.

Дарё «қароқчиси»ни ушлаш муваффақиятли чиқди. Узоқ олишувдан сўнг балиқ қирғоққа чалқанча ағдарилди. Унинг вазни 90 килограммдан ошиқ экан. Қорнидан олтита чумчуқ ва каттакон чарм сандал чиқди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») Орган Ташкентского обкома КП Ўзбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 02813. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26 Индекс 64634. Б—3481.